

ZBIÓR
ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

PEDAGOGIKA.

TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY
ROZWOJU WSPÓŁCZESNEJ NAUKI

Częstochowa *(PL)*

30.03.2017 - 31.03.2017

U.D.C. 37+082

B.B.C. 94

Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Zbiór artykułów naukowych.

Z 40 Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej " Pedagogika. Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju współczesnej nauki" (30.03.2017 - 31.03.2017) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2017. - 104 str.

ISBN: 978-83-65608-50-5

Wszelkie prawa zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów. Pisownia oryginalna jest zachowana. Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour». Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

nakład: 50 egz.

"Diamond trading tour" ©

Warszawa 2017

ISBN: 978-83-65608-50-5

WSPÓŁORGANIZATORZY:

*International research group (Belarus, Poland, Russia, Serbia, Ukraine)
Global Management Journal
Virtual Training Centre „Pedagog of the 21st Century”*

KOMITET ORGANIZACYJNY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), Dr. Hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
A. Murza (Zastępca Przewodniczącego), MBA, Ukraina;
A. Горюхов, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;
A. Kasprzyk, PhD, PWSZ im. prof. S.Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;
A. Malovychko, PhD, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;
L. Nechaeva, PhD, Instytut PNPУ im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;
M. Ордынская, профессор, Южный федеральный университет, Россия;
S. SerEGINA, independent trainer and consultant, Netherlands;
M. Stych, PhD, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
A. Tsimayeu, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

KOMITET NAUKOWY:

W. Okulicz-Kozaryn (Przewodniczący), Dr. Hab, MBA, profesor, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Polska;
С. Беленцов, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;
Z. Čekerevac, Dr., full professor, „Union - Nikola Tesla” University Belgrade, Serbia;
Р. Лагупов, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;
И. Лемешевский, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;
Е. Чекунова, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы при Президенте Российской Федерации, Россия.

SPIS/СОДЕРЖАНИЕ

THE CULTURE OF TEACHER'S CLASSROOM COMMUNICATION

Клюїна Н.В.5

UPBRINGING AND EDUCATION AS ESSENTIAL FACTORS FOR THE FORMATION OF PERSONALITY

Fedotova L.9

ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТАЦИИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ РАБОТНИКОВ

Левченко Е. Н.,.....13

ДИАЛЕКТИКА КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД)

Царик О.М.15

MANAGEMENT AND EVALUATION OF SCIENTIFIC ACTIVITY IN UNIVERSITY

Golub T.P.17

ADVANTAGES AND PERSPECTIVES OF DISTANCE LEARNING IN TRAINING SPECIALISTS IN ECONOMICS

Urazova S.19

РЕСУРСНО-ЗОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАЦІЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Добровольська А. М.,23

ЗДОРОВ'Я ЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇЯК ОДИН З АСПЕКТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДНЗ

Арапов О.В.25

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Черічка Н.І.,29

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИДО СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ УЧНІВ

Голуб О. В.,.....32

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ:ДОСВІД СТАЖУВАННЯ В АКАДЕМІЇ ІМ. ЯНА ДЛУГОША

Вінтюк Ю. В.34

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Харченко Ю. Т.38

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ольвія Висоцька41

THE CULTURE OF TEACHER'S CLASSROOM COMMUNICATION

Н.В. Ключіна,

старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти

КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», м. Суми

The article deals with the culture of teacher's classroom communication with cross cultural understanding. Summary set of recommendations about all-round and harmonious student that develop individuality with intercultural awareness are given. The paper investigates how teachers can use classroom English and how they can encourage their students to use it.

Key words: foreign language teachers, teaching culture, aspects of culture to teach, cultural and linguistic units, cross cultural understanding, culture-specific and culture-general knowledge, cultural phenomena, cultural roots, cultural awareness, the usage of foreign language in real life situations, authentic language.

The problem is that the significance of using nowadays English in language teaching is very important. Teachers have been encouraged by Ministry of Education to use English in the secondary EFL classroom as much as possible. The paper investigates how teachers can use classroom English and how they can encourage their students to use it.

For a long period of time the main aim was to teach our students the structure of the foreign language. Such term as "socio-cultural competence" appeared in Ukrainian curriculums not long ago.

The aim of the article is to show that classroom English is important for students as well as teachers. Students can learn how to use English in functional situations in class: for example asking the teacher to help; saying that they don't understand; asking for repetition; checking for comprehension; working with a partner; etc. It goes without saying that classroom procedures have to be verbalized in the classroom. Instructions have to be given, groups have to be formed, time limits have to be set, questions have to be asked, answers have to be confirmed, discipline has to be maintained, etc. The role of this interaction is one of the least understood aspects of teaching, though it is clearly crucial to the success of the learning process. All teachers need specialized classroom competence and need training

in this field. Foreign language teachers in particular require linguistic training at the classroom situation, since they need to use the language being taught both as a goal of their teaching and as the instruction and classroom management. The paper focuses on theoretical justifications and practical solutions.

Why should we use Classroom English?

1. It helps the teacher to model the language and its use.
2. It gives meaning to the language.
3. It provides authentic learning situations.
4. It provides familiarity with common phrases.
5. Students can use the language in real situations.
6. Students gain confidence and motivation through successful communication.
7. Students learn the language by using the language.
8. It allows learners to control and evaluate their own successes.
9. It allows learners to respect the learning style of other learners.
10. It encourages learners to learn from their peers.
11. It helps learners to control the learning environment.
12. It encourages pair and group work.

What Classroom English can we use?

There are at least ten common areas of classroom communication: simple instructions, spontaneous

situations, social interaction, pair and group work, question types, learner-training, audio-visual aids, error correction, evaluation and so on.

How can we promote Classroom English?

• For the teacher/trainee:

1. Give students maximum exposure to English.
2. Use English for frequent expressions in the classroom.
3. Use English for simple instructions.
4. Use English for simple questions.
5. Use English for simple interactions.
6. Use English for classroom management.

• For the student/learner:

1. Use English for checking meaning.
2. Use English for negotiating meaning.
3. Use English for simple questions.
4. Use English for simple interactions.

• For the teacher/trainer:

1. Provide teachers with a practical guide to the ongoing use of English in the classroom.
2. Help teachers to feel confident enough to use English.
3. Provide teachers with the resources they need to develop independently.
4. Provide teachers with the self-instruction techniques they need to develop independently.

Two aspects of students' foreign language teaching are inseparable: communication and culture. There are numerous ways of teaching students foreign language but culture is the foundation of communication.

Culture and communication are inseparable because culture not only dictates who talks to whom, about what, and how the communication proceeds, it also helps to determine how people encode messages, the meanings they have for messages, and the conditions and circumstances under which various messages may or may not be sent, noticed, or interpreted... Culture... is the foundation of communication. (Samovar, Porter, & Jain, 1981)

For many cultures is still associated with something higher, such as paintings by Aivazovsky, concerts of symphony music, and ability to keep the knife in the right and the fork in the left hand.

If we turn to the dictionary definitions we can find such definition of the the culture as "the act of design and development of intellectual and moral qualities, particularly through the education process". Language is important as an instrument of culture, and as the part of it. Learning foreign language one can not ignore the culture, because in order to speak a foreign language, you need to think a certain way, as a representative of the culture to which he/she belongs. May be because of that fact foreign language teachers have always been a bit like foreigners unconsciously by their clothes, manners and way of thinking.

Teaching culture is considered important by most teachers but it has remained "insubstantial and sporadic in most language classrooms" (Omaggio, 1993, p. 357). Omaggio gives several reasons for this including lack of time, uncertainty about which aspects of culture to teach, and lack of practical techniques. In this paper, we will present a range of practical techniques that we have found to be successful in culture-based courses and some tips that can help to make the teaching of culture a better experience for both teachers and students.

The aim of the teachers today in the process of teaching pupils foreign language is to provide some pathways to enter into learning more about the culture. After all, we never know everything about our own culture. We should not be disappointed that we cannot teach everything but rather be happy that we are able to raise intercultural awareness at all.

"Culture learning is the process of acquiring the culture-specific and culture-general knowledge, skills, and attitudes required for effective communication and interaction with individuals from other cultures. It is a dynamic, developmental, and ongoing process which engages the learner cognitively, behaviorally, and affectively." [2]

According to the US senator, Paul Simon, "Knowledge of the world's languages and cultures is more vital than ever. In order to compete in the global community, we must be able to communicate effectively and to appreciate, understand, and be able to work in the framework of other cultures." In the past,

culture used to be distinct from language; nowadays, it has become integral to it. If it is important to teach a foreign language to enhance communication, it is also vital to instill in students an intellectual and emotional appreciation of the culture of that foreign language, so that communication will not be impaired.

Learning a language in isolation of its cultural roots prevents one from becoming socialized into its contextual use. Knowledge of linguistic structure alone does not carry with it any special insight into the political, social, religious, or economic system. Or even insight into when you should talk and when you should not. [9].

“A language is part of a culture and culture is part of language; the two are intricately interwoven so that one cannot separate the two without losing the significance of either language or culture.” (Douglas-Brown- 1994)

Language and culture are inseparably connected;

1. Language acquisition does not follow a universal sequence, but differs across cultures;

2. The process of becoming a competent member of society is realized through exchanges of language in particular social situations;

3. Every society orchestrates the ways in which children participate in particular situations, and this, in turn, affects the form, the function and the content of children's utterances;

4. Caregivers' primary concern is not with grammatical input, but with the transmission of sociocultural knowledge;

5. The native learner, in addition to language, acquires also the paralinguistic patterns and the kinesics of his or her culture. [2]

Culture is a network of verbal and non-verbal communication. If our goal as foreign language teachers is to teach communication, we must not neglect the most obvious form of non-verbal communication which is gesture. Gesture, although learned, is largely an unconscious cultural phenomenon. Gesture conveys the “feel” of the language to the student and when accompanied by verbal communication,

injects greater authenticity into the classroom and makes language study more interesting.

Attitude is another factor in language learning that leads to cross cultural understanding. Helen Wilkes believes that the totality of language learning is comprised of three integrated components: linguistic, cultural, and attitudinal. As foreign language teachers, we all teach the basic sounds, vocabulary, and syntax of the target language. Studies indicate that attitudinal factors are clear predictors of success in second language learning. However, effecting attitudinal changes requires planned programs which integrate cultural and linguistic units as a means to cross-cultural understanding.

Tiina Matikainen and Carolyn B. Duffy's opinion is that “the first step in being a good intercultural communicator is to know your own culture and to know yourself – in other words, to reflect thoughtfully on how you perceive things and how you act on those perceptions. Second, the more we know about the different cultural beliefs, values and attitudes of our global neighbors, the better prepared we will be to recognize and to understand the differences in their cultural behaviors” [5].

We suggest that from the very first day of school the foreign language teachers should use authentic everyday English expressions in class such as:

- say it again (repeat it), not repeat it again, repeat after me in unison (all together) not pronounce after me;

- go on (come on, read), not go on reading, pick up all your exercise books not gather your note-books;

- don't hurry (there is no need to hurry), not don't be in a hurry;

- today we'll have a reading test, not it'll be a control reading;

- start from the very beginning, not begin from the very0 beginning;

- we'll study(learn) some new words, not today we'll take the new words;

- practice reading at home, not train reading aloud at home;

- listen carefully to what I'm going to say, not listen to me very attentively;

- here are your marks, not listen to your marks;

- make up a dialogue based on the given example, not compose a dialogue based on that model;

- correct your mistake, not correct yourself;

- you've made a lot of mistakes, not you made many mistakes;

- what do you think, not how do you think.

Foreign language learning is comprised of several components, including grammatical competence, communicative competence, language proficiency, as well as a change in attitudes towards one's own or another culture. At any rate, foreign language learning is foreign culture learning, and, in one form or another, culture has, even implicitly, been taught in the foreign language classroom.

Conclusion. Teaching FL in Ukrainian schools nowadays should be directed not only to forming linguistic and professional competencies only but to molding the personality of a student as a whole – their awareness of similarities and differences in languages and cultures, their readiness to get a closer inkling of the other cultural values and respect them, their reaching the general level of human conscience, admitting the preference of common goals of mankind. In this context foreign language teachers' cross-cultural communication awareness is viewed as the key issue for they are going to become mediators between the target culture and that of their own. We believe that it's really problematic to teach English without paying attention to cultural notes.

Culture teaching should allow learners to increase their knowledge of the target culture in terms of people's way of life, values, attitudes, and beliefs. More specifically, the teaching of culture should make learners aware of speech acts, connotations, etiquette,

that is, appropriate or inappropriate behaviour, as well as provide them with the opportunity to act out being a member of the target culture.

However, as the world becomes more interconnected, we must help our students understand that it is more important than ever for them to be able to activate their understanding not only other cultures, but their own as well. In doing so, they will be better prepared to participate more fully in the global community — of which their local community is a part. We must also stress that culture is just one of the many aspects of human behavior.

We all differ from one another in a number of ways. Because of our gender, age, personality, or abilities, all human beings are unique individuals.

List of Literature

1. Brooks, N. 1975. The analysis of foreign and familiar cultures. In Lafayette, R. (ed.). *The Culture Revolution in Foreign Language Teaching*. Skokie, Illinois: National Textbook Company.
2. Buttjes, D. (1990). Teaching foreign language and culture: Social impact and political significance. *Language Learning Journal*, 2, 53-57.
3. Byrnes, H. 2008. Articulating a foreign language sequence through content: A look at the culture standards. *Language Teaching* 41 (1): 103–118.
4. Lafayette, R.C. (1978). *Teaching Culture: Strategies and Techniques*, Virginia: Arlington.
5. Matikainen T. and Duffy C. B. *Developing Cultural Understanding / Tiina Matikainen and Carolyn B. Duffy // English Teaching Forum*. –2000. –Vol. 38. – No. 3. – P. 40–47.
6. Nostrand, F.B. & Nostrand, H.L. 1970. *Testing Understanding of the Foreign Culture//Seelye, H.N. ed. Perspectives for Teachers of Latin American Culture*. Springfield, IL: Office of Public Instruction, 123-127.
7. Omaggio-Hadley, A.(1993). *Teaching language in context*. Boston, MA: Heinle & Heinle Publishers.
8. Oxford, R. L.(1994). *Teaching culture in the language classroom: Towards a new philosophy*. In J. Alatis (ed.), *Georgetown University Round Table on Language and Linguistics 1994* (pp. 26-45). Washington DC: Georgetown University Press.
9. Seelye, H. N. (1993). *Teaching culture: Strategies for intercultural communication* (2nd ed.). Lincolnwood, Ill: National Textbook Company.

UNDER SECTION 1. Education.

UPBRINGING AND EDUCATION AS ESSENTIAL FACTORS FOR THE FORMATION OF PERSONALITY

Lyudmila Fedotova

Ukhta State Technical University

Key words: education, education, education, formation of personality, morality.

In today's world people do not underestimate the role of education almost from the moment of birth, and, as they grow older, it is important to use the acquired in the process of learning knowledge in practice, to invest all, without exception, actions in development, as is necessary for the individual and for the state as a whole.

From birth, human life begins the lives of the new creatures, as they grow up that develop and progress his consciousness and intelligence. With the advent of human life is driven by only one instinct: to survive and to adapt to the environment. This develops his character, needs, behaviors, in other words, the process of formation of a human personality. The main role in this process is given to training and education. Forming a man, we educate him morally-wide ideals. In the upbringing of the child, it is important to ensure that moral and moral truths become part of the man himself and helped him achieve personal happiness and success. This issue was relevant in all times of human existence. The processes of upbringing and education are interrelated and depend on the stage of growth and development of human life. At an early stage of development, for survival and self-affirmation in society, children acquire skills that allow them to improve. In our time, when progress is not in place, universal access to primary education is a crucial factor for the prosperity of the country and its each inhabitant. [1].

Any science is studied with the source, exactly the same as the house begins to build from the Foundation.

One of the most famous philosophers of ancient China, which not only drew considerable attention on educational activities, but

also proposed to use received knowledge in practical activities were teacher Kun. His name is associated with the formation of the education and pedagogy of his age. He argued that human education and training are not only necessary, but also play no less important role than the main principles of human existence. In the book "LUN-Yu", compiled by disciples of Confucius, handed over records of his conversations with clients. The text contains the words of the philosopher that the education should only be introduced after the student will have satisfied the basic human needs of food, shelter, a roof over your head and faith in the future. The philosopher was convinced of the need for the education of the people by expanding the network of schools and all other educational institutions while the education system of Ancient China consisted of state-owned schools on the content of the authorities, the teachers of which included high-ranking officials, and students could only be children of the aristocracy and wealthy people. These schools were almost inaccessible to the working class. Confucius, for the first time in history, put forward the idea of providing equality of opportunity to learn for everyone because it was important not unimportant the knowledge of his disciples, such as their origins, abilities and plans for life, but only in a human being – his personality, his identity. Learning makes people better and more moral. Confucius never judged a person before meeting him in person. Because of all of his skills, he came to the conclusion that all people are similar to each other in nature, but vary considerably in habits. This judgment was one of the mottos of UNESCO. [2].

The term “pedagogy”, is established as the science of education, took its origin in ancient Greece. The main mentors of the time were Socrates, Plato and Aristotle. They are, without any doubt, are a great teachers, because of the detailed approach to my job. They are analyzing the whole process of learning and trying to make it more effective, educated young generation. [3].

The purpose of education, Socrates, one of the sages of antiquity, considered the formation of mental abilities of the student, and not basic memorization of information. According to him, any person required to know such truths as loyalty, honesty, honor, friendship, and prudence. To achieve the true purpose of education is probably only through dialogue, debate and conversation. The philosopher, as teacher, has created a untested, for the time method of teaching – a conversation with the students, now called the Socratic conversation. The essence of this method lies in the fact that in the beginning of the conversation to provide a student with the opportunity to find previously unidentified problem. The next part of the conversation was to simplify the finding of truth, the ability of the teacher to lead the student to truth through probing questions. In the final conversation was about a single concept or definition. Socratic conversation made a revolution not only in training and education, but also showed a tremendous impact on the subsequent formation of philosophical and social ideas.

Interesting approach, the student of Socrates, Plato, who created the Athenian philosophical school-the Academy, where the spread of comprehensive education. According to the opinion of the philosopher, the main objective of the training is the formation of knowledge, resulting leading in a balance of reality and creative idea, inherent in man. Thus, the first issue of the factors were set in teaching. They had a great influence on the formation of personality.

Continuing the idea of Plato, we can say that the development aimed at the productive formation of mental and physical strength, is obliged to take its origin at 7 years of age and

over 16-17 years old. Young people from 16 up to 20 years is obliged to give himself to the preparation of the army and only talented and have achieved outstanding success in training young men 20-30 years of age must be engaged in the comprehension of science. Plato believed that in an ideal society the management of the country – it educated head. Everyone should give themselves to the process to which he has natural abilities and predispositions. Extremely progressive was the belief of Plato on education of girls, it must be based on the same logic and with the same content, as well as the formation of the stronger sex.

The biggest thinker of the classical stage of ancient philosophy, the founder of the institution Likey, Aristotle, unlike Plato, held a different opinion. He believed that without exception, all who thought on the art of managing people, believe that the fate of the state is in direct proportion to the quality of the education of the young generation. The main problem of General education thinker believed the development of pupils basic non-specialized knowledge. More systematically shown beliefs Aristotle on education in the treatise “Politics”. Philosopher extended the study of factors that have great influence on the formation of man, and emphasized 3 key categories: external (being around people), internal (power, developing inclinations) and targeted education. The learning objective is the formation of the soul, which, according to Aristotle, exists in the following forms: vegetative (nutrition, reproduction), animal (feelings and aspirations) and the rational (understanding, learning). In this way the essence of the soul will require a multilateral development occurring in the unity of moral, psychological, aesthetic and intellectual training. Aristotle was the first teacher in history, which suggested age periodization of training, said 3 stages and set for each goal, essence and ways of learning. From birth up to 7 years, the development shall be realized in the family, then the boys have to develop in school, and their formation must be under the guardianship of the country. From 7 up to 14 years children learn grammar, gymnastics, music, image;

from 15 years old until 21 years of literature, history, philosophy, arithmetic, astronomy. The mind of Aristotle has had a tremendous impact on the formation of pedagogical concepts in the period of Antiquity and middle Ages, including the development of education in General. The representatives of Greece and Rome showed great interest in the upbringing and education of the child, as from these conditions depended the future of the state, its power and influence. Antiquity created the reference man, which was later reflected in music, sculpture, architecture, pedagogy and philosophy. [4].

Made a small conclusion about the above, it can be noted that Confucius, Socrates, Plato and Aristotle are considered the fathers of all science, and also pedagogy. Different approaches to discussing issues, making speeches forced them to reconsider their own concepts to Refine and improve them. This was important because the people of antiquity saw in the child's upbringing the future of their own country. Cultural minds of ancient Greece and Rome were the true patriots, and absolutely in all spheres of reality. The concept of ancient Greek philosophers close to the existing reality: they not only theoretically, but practically affected the subsequent course of events mental activity pedagogy. Knowledge acquired in ancient times is a strong and reliable basis on which to build the logical structure of any science and to study it now. [5].

In our time, all the parents, without exception, expect that the school will be able to help people, regardless of age, to become creative, comprehensively formed person. In the 17th century the greatest of the Czech pedagogue, Jan Comenius gave evidence of the need to arouse interest for learning, using emotion, consciousness and belief. However, only in the beginning of the 20th century, thanks to the teachers, innovators, these thoughts found numerous the embodiment, and the classical school turned to face the boys and was benevolent to his opinion.

Considering the problems of upbringing and education, not to mention Herbert Spencer, a British Professor, evolutionist, who con-

demned the book education and native studies. He believed that the formation is obliged to give practical value to ensure multifaceted development of personality of the child. The circumstances of a child's life and the influence exerted on him at an early age, depends what person it will grow. Spencer stated the need "to improve man as a whole." In his work "Education: intellectual, moral, physical," moral supporter of education, used the rule of natural results. The guys in your own experience are bound to feel the consequences of their actions. Because a wonderful thing is fun, and infamous leads to problems, moral individual strives for good actions and avoid bad. This kind of aspect forms the internal exposure and creates the character of the child. Spencer saw his task is to form a personality, which will be to dispose of him, and not one that will dispose of the other.

As for the teachers of Russian schools? Konstantin Dmitrievich Ushinsky – the founder of the Russian pedagogics, is considered a significant training effort, and bringing understood as a multilateral formation of the person. Ways of learning difficulty, personality development in the team improved Russian pedagogue Anton Semyonovich Makarenko. These problems have been expounded in the famous work "the Pedagogical poem", "Book for parents". In 1988, UNESCO provides 4 teachers, setting education trends in the 20th century. Among them John Dewey, George Kerchensteiner, Maria Montessori, Anton Makarenko. Equally well-known in the pedagogical creativity of Vasily Sukhomlinsky, which combined the foundations of humanism with revolutionary standards: the importance of the child's personality, the creative process of a group of like-minded people, learning as a joyful labor and education beauty. His literary treasure "I give my Heart to children", "Believe in human", "100 tips to the teacher" is important and inexhaustible today. [6].

This list can be continued indefinitely. Any able to renew it. Education was really important at all times, as they are considered the most important factors influencing the formation of personality, as well as one of the

most important components of state policy and their quality depend the prospects of the country, because methods of improvement do not stop now will not disappear in the future.

Literature

1. Meleshko N.P. "Juvenile justice in Russia: criminological problems of development" – SPb.: Publisher R. Aslanov "Law center Press", 2006. – 787p.
2. Mazalova, M.A., Urakova T.V. History of pedagogy and education: a Handbook for the exam. – M.: Higher education, 2006. – 192 p.
3. Psychology and pedagogy for technical universities [Text] : textbook. Manual / L.P. Badanina. Ukhta : USTU, 2012. – 312p.
4. Semakina E.L. Supreme rule of parenting – the education of the moral personality [Text] / E.L. Semishina // Young scientist. – 2013. – No. 11. – S. 646-647.
5. Zelensky V.K., Chernikova T.V. Moral education in schools: theory, diagnosis, experiment, technologies and methods: textbook.-method. the allowance / under the editorship of V.I. Slobodchikova; pokesav. VI. Slobodchikova. – Moscow: Planeta, 2010. – 280 p.
6. <http://hochu.ua/cat-child/article-29562-velikie-uchitelya-izmenivshie-otnoshenieshkolyi-k-detyam/>

УДК 316.752:364-43-057.875]=161.1

СЕКЦИЯ 13. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ.

ПОД-СЕКЦИЯ 1. Воспитание и образование.

ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТАЦИИ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ РАБОТНИКОВ

Левченко Е. Н.,

студентка 4 курса, специальности социальная работа ЧНУ им. Петра Могилы

Ключевые слова: ценности, ценностные ориентации, молодежь, студенты, социальная работа, высокоморальные ценности.

Key words: values, values, young people, students, socialization, social work, methods, percentages, respondents, moral values.

Высокий уровень ценностных ориентаций должен быть присущ каждому человеку, особенно социальному работнику. Ведь, социальный работник, это именно тот человек, который помогает и наставляет клиента, нуждающегося в помощи и обретения верного пути. Именно с социального работника, клиент и берет пример, как нужно вести себя, каких норм придерживаться. От социального работника требуется соблюдать ценностные ориентации, нравственные нормы, во время профессиональной деятельности.

Психологические исследования доказывают наличие в ценностных ориентациях элементов направленности личности – идеалов, установок, потребностей, интересов, мотивов. По мнению С. Ермаковой, ценностные ориентации – это направленность субъекта на деятельность и определенные ценности. Исследователь выделяет два структурных компонента, характеризующие сущность ценностных ориентаций. Во-первых, это направленность личности, а во-вторых, ценностно-ориентационная деятельность, воспринимается уровнем развития отношений и социальных факторов личности. Итак, направленность личности возникает одним из важнейших факторов в формировании ценностей. Ее основным проявлением является идеалы, потребности, интересы, убеждения [1]. Мы также придерживаемся мнения Е. Подольской, которая определяет ценностные ориентации

как генеральную линию жизни человека по совокупности 3-х компонентов: когнитивного, благодаря которому происходит познание реальности и соответственно, выработки ценностного отношения; эмоционального, обнаруживает переживания, отношение к ценностям; и поведенческого, который означает готовность к действию [2].

В этом контексте важным считаем тезис С. Ермаковой по формированию профессиональных ценностей, как важного в подготовке и профессиональном становлении будущего социального работника, предпосылкой которого является профессиональный рост. Наличие профессиональных ценностей обеспечивает добросовестное отношение к будущей профессиональной деятельности, побуждает человека к творческому поиску, совершенствуется в сознании студента условную модель будущей профессиональной деятельности, служить ориентиром для профессионального саморазвития [1]. В отношении к профессиональной деятельности, исследователи выделяют следующие ценности: ценности профессии, связанные с самоопределением в профессиональной деятельности; ценности профессии, возникающие на основе различных видов вознаграждения профессиональной деятельности со стороны общества; ценности, которые образуются на базе различных черт той или иной профессии; ценности высшего сорта, использу-

мые в обществе для регуляции отношение к профессии [3].

Работа в этой сфере требует не только конкретных профессиональных знаний, умений использовать производительные для каждой конкретной ситуации, формы, методы, технологии социальной работы, но и соответствующих личностных качеств, которые формируются на основе ценностных ориентаций, без которых многим она может показаться рутинной, слишком обременительной и вместо пользы приносить вред клиентам и обществу [7, с.50].

Можно сделать вывод, что на современном этапе жизни, от социального работника требуется придерживаться многих моральных принципов, правил, ценностных ориентаций. Поэтому уместно, чтобы социальным работником придерживался всех ценностных ориентаций, которые общеприняты и прописаны «Международной декларацией этических принципов социальной работы». Но по нашему мнению, на социального работника взвалили много обязанностей, ведь он должен не только придерживаться всех этических и мораль-

ных принципов, а и быть осведомленным в различных сферах деятельности, таких как психология, культурология, политология, медицина, право и т.д. Конечно, социальный работник не должен быть профессионалом в этих сферах, но знать базис должен. Поэтому, это говорит о том, что социальная работа не самая простая отрасль и не для каждого человека. Ведь, выучиться на социального работника может каждый, а быть ним и соблюдать всех гуманных канонов - нет.

Список литературы:

1. Єрмакова С. С. Формирование профессионально-педагогических ценностей у будущих учителей начальных классов : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 – О., 2003. – 266 с.
2. Подольская Е. А. Аксиологический аспект деятельности и методологические проблемы социологического анализа: Автореф. дис. на получение наук. степени д-ра социол. наук: спец. 22.00.04 «Социология управления» - Харьков, 1992. - 36 с.
3. Савченко О. Я. Альтернативные возможности начального образования / О.Я.Савченко // Начальная школа. - 1994. - № 5 - С. 3-6.
4. Тюптя Л. Т. Социальная работа. Теория и практика: учеб. пособие / Открытый международный ун-т развития человека «Украина». - [2-е изд., Перераб. и доп.]. - М.: Знание, 2008. - 574 с.

ДИАЛЕКТИКА КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ (ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД)

Царик О.М.

кандидат філологічних наук, доцент

доцент кафедри німецької мови

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

Дослідження психічного розвитку дитини вказує на тісний зв'язок розвитку мови індивідуума з розвитком мислення. Індивідуум використовує усне та писемне мовлення як засіб експресії, як засіб передачі власних пережитих емоцій та подій, що має переважно суб'єктивний характер. У мовленні простежується психічний тип людини, її темперамент, її ставлення до світу, оскільки в мовленні присутній чуттєвий елемент [2, с. 17].

Навчання усного та писемного мовлення у польській школі в другій половині ХХ ст. передбачало не лише формування навиків правильного використання мови, а також духовний розвиток особистості, позаяк вміння висловлюватися залежить від ступеня психічного розвитку індивідуума. Ця взаємозалежність на практиці проявляється у такий спосіб, що із збагаченням словникового запасу розвивається уява, зростає кількість понять, відбувається усвідомлення зв'язків між ними, як наслідок, багатство психічного змісту та зростаюча стислість мислення виражаються у більшій ясності, детальності та прецизійності мови [2, с. 17].

Польська дослідниця Й. Даньцевічова (J. Dańcewiczowa) дотримувалася думки, що «давня школа» з одного боку давала учневі готовий спосіб висловлювання, з іншого боку цей спосіб висловлювання розглядався як засіб для запам'ятовування та перевірки набутих учнем у школі знань. У тому контексті письмові вправи існували «самі для себе», мовлення використовувалося

для запам'ятовування та відтворення відомостей, розвиток вміння висловлюватися був мало усвідомлюваним та побічним завданням [2, с. 19].

«Нова школа» націлювала на формування комунікативних навиків, не виокремлюючи усне чи писемне мовлення, а обидві форми висловлювання трактувалися як однаково важливі, проте не ідентичні. В усному мовленні використовується набагато більше засобів експресії, яких писемне мовлення позбавлене, зокрема жестів, міміки, інтонації. Відсутність додаткових засобів експресії спонукає до детальності у виборі мовних засобів, зворотів, дотриманні чіткості у побудові та поєднанні речень. Для ефективності навчання в загальноосвітній школі, за Й. Даньцевічовою, усне мовлення повинно передувати писемному, особливо в початкових класах переважає усне мовлення, а далі кожна мовленнєва форма практикується спершу усно, потім на письмі.

У шістдесятих роках ХХ ст. значно змінилося трактування писемного мовлення у Польщі. У першій половині ХХ ст. школа готувала учнів до формування навиків писемного мовлення в такий спосіб, що у класі детально обговорювався зміст твору, його план, вчитель пропонував необхідні для написання вирази та звороти. У шістдесятих роках школа по-іншому розглядала взаємозв'язок між усним та писемним мовленням. Вправи на усне мовлення також містили форми висловлювання, мовні засоби, проте вони були націлені вже на розвиток мовлення, збагачення словнико-

вого матеріалу, а вправи на писемне мовлення були направлені на самостійний виклад думок та вражень учня, на роботу над стилем писемного мовлення [2, с. 20].

Застосування вправ з розвитку мовлення спрямовувалося на досягнення правильно-го, швидкого, чіткого та багатого на мовні засоби мовлення, спершу самостійного, а надалі індивідуального висловлювання в усній та письмовій формах. Практична сторона навчання реалізовувалася за допомогою евристичного методу, який полягав у запитаннях та відповідях, проте відповіді на запитання часто були неповними. У методиці першої половини ХХ ст. для розвитку мовлення використовували переказ прочитаного учителем та проаналізованого у класі тексту. Часто для переказу був складений план, записані основні мовні засоби. Проте Т. Чапчинський (Т. Czapczyński) вважав, що переказ можна трактувати як форму механічного розвитку пам'яті, що не дає можливості розвивати природний стиль мовлення дитини [1, с. 39].

Збагачення мови учня, за Т. Чапчинським, відбувається не механічним шляхом, а залежить від духовного розвитку, багатства спостережень, уяви, понять, почуттів, прагнень та зацікавлень. У такий спосіб мовленнєві вправи дають змогу дитині самостійно та вільно висловити те, що

є найважливішим та найглибшим змістом її душі. Таким чином обрана учнем форма висловлювання набуває індивідуальних ознак, витонченість форми залежить від глибини та багатство змісту.

У другій половині ХХ ст. польські методи використовували перекази для логічного охоплення цілості, синтезу проаналізованих частин твору. За допомогою переказів учні засвоювали логічні зв'язки щодо композиції, причинної, часової, просторової послідовності та розвитку подій [1, с. 40].

Таким чином, для розвитку культури мовлення зокрема та розвитку мислення дитини загалом значну роль відігравали письмові вправи, спрямовані на формування індивідуального стилю особистості.

Література:

1. Czapczyński T. Rola i zadania ćwiczeń w mówieniu w nauczaniu języka polskiego / Tadeusz Czapczyński // Ćwiczenia w mówieniu i pisanii w szkołach średnich. Wybór artykułów z zakresu nauczania języka polskiego / Zestawił i opracował Juliush Kijas. – Warszawa: Państwowe zakłady wydawnictw szkolnych, 1963. – S. 39-44.
2. Dańciewiczowa J. Dydaktyka mówienia i pisanja jako działu nauczania języka ojczystego / Jadwiga Dańciewiczowa // Ćwiczenia w mówieniu i pisanii w szkołach średnich. Wybór artykułów z zakresu nauczania języka polskiego / Zestawił i opracował Juliush Kijas. – Warszawa: Państwowe zakłady wydawnictw szkolnych, 1963. – S. 15-20.

MANAGEMENT AND EVALUATION OF SCIENTIFIC ACTIVITY IN UNIVERSITY

Golub T.P.

PhD, Associate Professor,

National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Keywords: scientific activity, science management, university science, quantifying.

Scientific justification and selection of decisions in the management of research activities in the university should be based on a comprehensive study of all elements of educational, scientific, technological and economic activity.

Scientific potential has information, education, personnel and logistical components, in each of which can be identified resource, activity-based (process), scoring, evaluation (axiological) and pragmatic components, qualitative characteristics of which, in turn, depend on the level of organization and management, on the extent to which these components correspond to the goals, objectives, structure, functions, technologies, content production system of moral and temporal and subject-qualification characteristics, direction and the rate of development of the whole system of science and its parts. Therefore, organizational and management component are indispensable elements of the scientific potential and include measures to form a regulatory framework to improve the structure, functions and management technologies in scientific activities at different levels of the hierarchy, from the individual to the scientific team, scientific school, a network of educational and research institutions. Effective management cannot do without the use of quantitative indicators and numeric presentation of results determining the effectiveness, including economic, educational and scientific activities. Attitude of the majority of scientists to the possibilities of using quantitative indicators to assess the quality of scientific results and the process of scientific activity is negative. Nevertheless, without quantifying the presentation

quality of scientific results it is impossible to understand the fundamental features of society, which are described in such terms as simplicity, symmetry, harmony, order, consistency, proportionality. Current development of quantifiable indicators of the state of science and their formation into the system is totally relevant as the limited resources and the objective process of the increasing demand for scientific results make us critically reflect the experience of university science management and direct efforts to develop new systems for measuring the volume and quality of scientific activities.

To realize the management functions in the organizational system it is necessary to be able to identify and measure the level of the basic managed characteristics, assessment and prediction of status and trends of the system elements and relations, the influence of the environment on the system as a whole, its parts or combinations of them. Under normal or optimal functioning of the system numerical values of the characteristics are in a certain range, going beyond which for a certain period of time can lead to a destabilization of the system integrally.

Appropriate scientific activity occupies a special place in the reproduction of the total social product. The feature of scientific work is that:

- 1) perfect representation of the result since the first occurrence in the fundamental research, passes through exploratory, applied research, design, prototype, testing, and only then transition into tangible products;
- 2) in the process of scientific work a scientist can provide useful information which he did not think about starting his research;

3) a scientist must combine a creative nature of his/her activity with the ability to conduct a huge pre-draft work, overcome setbacks, often starting all over again.

The following features are important to conduct a research successfully:

- the ability to conduct independent research at the minimum required knowledge;
- constant activity, a focus on research, on obtaining new results;
- non-standard thinking, the ability to question conventional aspects;
- the ability to see a problem where others do not notice it;
- the ability to do unexpected comparisons and find original connections between phenomena;
- the ability to combine and synthesize ideas;
- competence and flexibility in the perception of new information;
- combination of strong internal motivation to research and emotional enthusiasm.

As a rule, the models of evaluation of scientific research results, of the process of their preparation, of the qualifications of scientists should be fundamentally difficult because they should allow formalization of relevant semantic relations, scientific results, personality of individual researchers and research teams. Simple techniques do not reflect the quality of the evaluated system adequately, and therefore are capable of causing only harm to the idea of quantitative evaluation of objects and processes of university science. Simplification of procedures compared to objectively necessary level of indignation will assess the system and can lead to real acts of resistance to its implementation.

Thus, to manage university science it is necessary to create an assessment system of its organizational and legal support. The urgent and important issue is also the economic justification of assessment procedures and interpretation of the results of economic evaluation.

ADVANTAGES AND PERSPECTIVES OF DISTANCE LEARNING IN TRAINING SPECIALISTS IN ECONOMICS

S. Urazova

Lecturer

S.Kuznets Kharkiv National University of Economics

Keywords: form of study, distance learning, self-development work, information communication technologies

One of the current trends in higher education development in Europe under the present-day conditions is the creation of the common European educational environment. Research is carried

out in order to achieve a high level of compliance of the education systems as well as tools and mechanisms of their effective convergence. Common approaches to provision of the high quality of higher education as well as learning materials and syllabuses development have been elaborated. Integration to the Bologna process and a tighter international cooperation in the sphere of education demand deeper consideration of specialist training process arrangement [4; 3-5p.].

One of the most important current features is the transition of Ukraine to the information society. The transition of Ukraine from the industrial development stage to the information society, the basic principle of which can be characterized as the creation of additional opportunities to obtain knowledge and further self-development and self-realisation of an individual in the society, stipulated the necessity for continual efficiency enhancement in the education process. Establishment of distance learning as a form of learning process organization in higher education establishments has played a major role in his process. The basic principle of this transition can be characterized as the creation of additional opportunities to obtain knowledge and further self-development and self-realisation of an individual in the society, stipulated the necessity for continual efficiency enhancement in the education process. Establishment of distance learning as a form of learning process organization in higher education establishments has played a major role in his process. Thus, one of the

main aims of present-day economic higher education establishments is to enable future specialists in economics skill of independent information acquisition and analysis, scientific hypothesis formation and scientific research planning and research findings verification. Introduction of information communication technologies in the education system plays an important role in this process, which presupposes the necessity in continual ICT technologies implementation efficiency enhancement, ICT technologies introduction, extensive use and support at the present-day level in order to effectively manage the education sphere, timely updates to the educational content and ICT specialists training quality enhancement.

Information resources have become a new economic category, which distinguished the high pace of scientific and technological advances. A great role in this process is played by the establishment of distance learning as a form of education process organization in higher economic education establishments. Distance learning is characterized by flexibility, modular parallel structure, i.e. it provides the opportunity to study and work simultaneously, provides for the cost effectiveness and interactivity (active communication of lecturers and students, which increases motivation to study and improves knowledge acquisition), and, therefore, is optimal for getting high-quality higher education for those who are separated by a distance and, thus, are unable to attend classes regularly.

Distance learning is determined as the form

of study, which presupposed heavy use of computer and telecommunications technologies to provide for the interaction between lecturers and students at various stages of learning and self-development work based on processing materials found in the Internet. This form of study provides students with round-the-clock access to learning materials in the world wide web, constant support and consultancy from the university faculty as well as other technological solutions for effective learning process provision. Distance learning technologies have been developing intensively since late 1990s. The use of this technology has enabled to solve one of the major constitutional tasks faced by the educational sphere being the provision of every individual with an opportunity to acquire education and information. The strategic aim of distance learning is to provide all citizens with equal opportunities of acquiring education of any level within the area of residence or professional activity based on the use of modern information communication technologies.

Distance form of education is one of the leading forms of education due to the fact that the perspectives of distance learning development can be seen in many directions. Based on the use of distance learning technologies, the education system must foster creation of additional opportunities for education content, teaching and knowledge distribution methods updating. This technology also facilitates access to all education levels, and, thus, realization of opportunities of its obtaining for a bigger number of young people including those who are not able to study at higher education establishments with traditional modes of study due to lack of financial or physical capabilities, lack of time due to their professional activity or other reasons. Distance learning fosters obtaining education via the Internet and modern information and telecommunication technologies. Thus, it expands the capabilities of obtaining high-quality higher education.

The system of distance learning conforms with the present-day demands, especially with account taken of transport costs and full-time learning organization costs. This explains the

growing interest of individuals belonging to different age groups to various forms of distance learning [2]. This form of study enables to obtain education regardless of health and social status or national identity. Introduction of advanced communication technologies in the every-day life of Ukrainian people has accelerated development processes connected with distance learning. The main criteria of distance learning lie in improving the individual ideas with a broad range of thinking capabilities. This also helps in the development of thought provoking view, without much interference of human-to-human interaction. Distance learning mainly makes use of certain advanced teaching materials, which designed based on psychological theory of human cognition. It facilitates an effective interaction/communication between students and teachers at their convenient time. The Internet has become one of the main sources of information and can easily be accessed, and telecommunication technologies, which make the form of study under scrutiny impossible, have been developing rapidly. Thus, distance course students have got an opportunity to access abundant information resources in the Internet, use information search engines and participate in thematic online conferences. This means that students who are up to speed on the Web have a real opportunity to engage in self-education online or study at specially organized distance courses. Therefore, one of the prerequisites of distance learning realization for training specialists in economics, technical basis preparation in particular, is gradually fulfilled.

The basic demands to distance learning software include user-friendliness, the ability to create a distributed distance learning system, which integrates several similar distance learning systems into one learning environment, ease of integration into other information systems, users' ability to add new modules, reasonable requirements to the capacity of distance learning system servers, client computers and system bandwidth, well developed learning process monitoring tools, ability to add electronic courses developed in differ-

ent software applications and in various formats to the system, scalability, absence of client licensing, which will enable to teach an unlimited amount of students in an unlimited time period.

Distance learning is determined as the form of study, which presupposed heavy use of computer and telecommunications technologies to provide for the interaction between lecturers and students at various stages of learning and self-development work based on processing materials found in the Internet. This form of study provides students with round-the-clock access to learning materials in the world wide web, constant support and consultancy from the university faculty as well as other technological solutions for effective learning process provision. In the process of distance learning the proportion of students' self-development work increases greatly, which, in its turn, results in the changes in the education content as well as learning forms and methods. The task of a lecturer in the given conditions is not to deliver lectures, but to work constantly on the changes in the learning materials, selection of colourful up-to-date illustrations, graphs, self-control tests. The lecturer in the process of distance learning plays the role of an assistant, a tutor, an advisor, thus, this helps to realize the individual approach to study. Distance learning enables studying in the individual mode regardless of the location and time as well as lifetime learning. This results in the growth of the number of students learning with the help of distance learning technologies and the number of universities, which implement these technologies in the education process, creation of many international education structures and, thus, the modern education environment has integrated the content and advanced education technologies [1].

The system of distance learning is based on the principle of combining various techniques and technologies of learning process organization, which enables to combine effectively the advantages of various forms of study with the aim of students' cognitive activity promotion with the application of the possibilities provided by the use of information telecommuni-

cation technologies. Under the condition of high motivation for learning, distance learning may be the real alternative for traditional forms of study. Such environment is characterized by the fact that students are mostly and sometimes fully separated from their lecturer in time and space, but at the same time, they can maintain the dialogue with the help of telecommunication media. Intensive, controlled and task-oriented students' self-development work forms the basis for the education process in distance learning and students can study at the place of convenience according to their own schedule using the set of special education means and the agreed possibility of contact with their lecturer over the phone, via email and post as well as in person. However, one of the main barriers, which people wishing to continue their studies face (with account taken of the fact that the majority of them work) is the lack of time or distance from education establishments, which impedes class attendance. The primary task of distance learning is to solve this problem, as it enables individuals to obtain education regardless of their health or social status and nationality.

The popularity, interest and rapid development of distance learning in Ukraine enable to make a conclusion about the sustainability of this form of study in training future specialists in economics. The efficiency of distance learning for graduates and students lies in the fact that the opportunity to study at a distance does not limit their possibility to study and upgrade their professional skills while they work at enterprises. Students consider this education level sufficient and possible for fulfilling their plans in life. Along with implementation of distance learning qualitative characteristics of specialists are enhanced, which is a considerable advantage because it provides for self-reliance, easy adaptation to the collective and the ability to self-study [3; p. 27-30].

The basis for future specialists' professional competences within the education process is formed at a higher education establishment under the condition that, on the one hand, distance learning is applied in the process of training future specialists in teaching, on the

other hand, if young teachers acquire knowledge and skills to implement distance learning technologies in their future professional activity. Implementation of distance learning forms and methods facilitates individualization of professional establishment process, encourages future economists' self-development work, forms their information culture, inspires mastering innovative methods of knowledge acquiring and implementation. The opportunities given by distance learning form of study fully conform with social commissioning in terms of training specialists in economics. This is recorded in a series of government regulations, which presuppose events aimed at forming effective forms of interaction with the subjects of the pedagogical process. Distance learning is quite popular among people working in the business sphere and lacking ability to leave their workplace for the purpose of study, rural residents who, otherwise, would have to go to the capital or any other city to obtain education, individuals who need professional development or retraining, categories of residents limited in movement: military forces, physically disabled, young mothers.

Therefore, in the current conditions, the most effective form of study, which could foster independent data mining and analysis, is distance learning. Distance learning technologies may be applied in obtaining higher education by full-time and part-time students, students with personalized learning schedule or obtaining accelerated education as well as those wishing to obtain Master degree or a different vocation. Universities should engage their entire faculty in participating and acting as part and parcel of university distance learning system, which can be effectively operable

only with the cooperation and support from all staff members of the university. The entire faculty in this way is integral towards a specific agenda and this will basically serve the purpose from three perspectives: to fix the students motivation, to retain the talented faculty and to improve the university recognition. Fixing the student's motivation is more concerned with the building an educated society. There is no general process for retaining the talented faculty, but this way of making them as active participants in the university distance learning system, will improve their economic and academic status.

REFERENCES

1. Internet-tehnologii dlya distantsionnogo obrazovaniya (Internet technologies for Distance Learning) [Electronic resource] / Soboleva N., Zhdanovich P. // World of Internet – Access mode: <http://competentum.ru/articles/hr/219/>
2. Khabibulina, E. Distantsionnoe obuchenie: osnovnye terminy, printsipy i modeli (Distance Learning: Basic Terms, Principles and Models) [Electronic resource] / E. Khabibulina. – Access mode: <http://nsportal.ru/vuz/pedagogicheskie-nauki/library/distantsionnoe-obuchenieosnovnye-terminy-printsipy-i-modeli>
3. Kukharenko, V. Distantsionnyy navchalnyy protsess: Navchalnyy posibnik (Distance Learning Process: Study Guide) / V. Kukharenko, N. Sirotinko, G. Molodikh, N. Tverdokhlebova // edited by V. Bykov, V. Kukharenko. – K.: Millenium, 2005. – 292 p.
4. Yartseva, I. Pedagogicheskie usloviya formirovaniya sotsiokulturnoy kompetentsii studentov otdeleniya perevodchikov: Dissertatsiya (Pedagogical Prerequisites for Forming Students' Socio-Cultural Competence at the Interpreter Department) [Electronic resource] – Voronezh, 2009. – 184 p. – Access mode: http://www.disszakaz.com/catalog/pedagogicheskie_usloviya_formirovaniya_sotsiokulturnoy_kompetentsii_studentov_otdeleniya_perevodchik.html

Інновації в області образования

РЕСУРСНО-ЗОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАЦІЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Добровольська А. М.,

доцент кафедри медичної інформатики, медичної і біологічної фізики, кандидат фізико-математичних наук,

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Акцентовано увагу на характерних рисах ресурсно-зорієнтованого навчання дисциплінам природничого-наукової підготовки в процесі формування інформаційно-технологічної компетентності (ІТ-компетентності) майбутніх лікарів і провізорів.

Ключові слова: ІТ-компетентність; педагогічні інновації; ресурсно-зорієнтоване навчання; риси.

Беззаперечним фактом є те, що навчально-виховний процес у медичних і фармацевтичному ВНЗ України з огляду на реалізацію положень Болонської декларації і Закону України «Про вищу освіту» активно перебудовується [2, 106]. За таких умов інноваційний розвиток вищої медичної і фармацевтичної освіти обумовлює пошук нових чи вдосконалених існуючих концепцій, принципів, підходів до її реалізації, зміну її змісту і форм, орієнтування на індивідуалізацію навчання, а також його здійснення впродовж усього життя.

Сучасні інноваційні процеси в системі вищої медичної і фармацевтичної освіти засвідчують якісно новий етап розвитку науково-педагогічної творчості, а також застосування її результатів [1].

На думку Н. Кононец *інноваційна педагогічна діяльність* – це складне, інтегральне утворення, сукупність різних за цілями і характером видів робіт, які відповідають основним етапам розвитку інноваційних процесів, а також спрямовані на створення і внесення педагогом змін до власної системи роботи [4, 76].

Було встановлено, що реалізація педагогічних інновацій під час навчання ДПНП передбачає [2, 107]:

- цілеспрямоване, систематичне і послідовне впровадження в навчально-виховний

процес прийомів, способів, педагогічних дій і засобів, які цілісно охоплюють його від визначення мети до одержання очікуваних результатів;

- творчий пошук оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем [3];

- досягнення педагогічних і дидактичних цілей за рахунок покращення організації процесу навчання його суб'єктів.

Можна стверджувати, що в контексті навчання майбутніх лікарів і провізорів дисциплінам природничо-наукової підготовки (ДПНП) «Європейський стандарт комп'ютерної грамотності» («ЄСКГ») «Медична інформатика» («МІ»), «Інформаційні технології у фармації» («ІТФ»), «Комп'ютерне моделювання у фармації» («КМФ») *педагогічна інноваційна технологія* – це якісно нова сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, котра вносить суттєві зміни в результати педагогічного процесу [5].

Якщо вести мову про реалізацію педагогічних інновацій у процесі формування інформаційно-технологічної компетентності (ІТ-компетентності) майбутніх лікарів і провізорів під час навчання ДПНП «ЄСКГ», «МІ», «ІТФ», «КМФ», то в цьому сенсі актуальним є використання ресурсно-зорієнтованого навчання, котре забезпечує

Таблиця 1

Характерні риси ресурсно-зорієнтованого навчання ДПНП «ЄСКГ», «МІ», «ІТФ», «КМФ» у процесі формування ІТ-компетентності майбутніх лікарів і провізорів

Риса	Характеристика
зручність	надає суб'єктам освітнього процесу можливість самостійно навчатись у зручній для цього час, у зручному темпі, використовуючи доступні інформаційні джерела
інноваційність	передбачає задіяння різноманітних інноваційних технологій навчання з метою формування ІТ-компетентності майбутніх лікарів і провізорів під час аудиторного і позааудиторного навчання зазначеним ДПНП
індивідуалізація	дозволяє майбутнім фахівцям самостійно формувати план навчання зазначеним ДПНП і надає їм можливість працювати за індивідуальними траєкторіями з метою формування ІТ-компетентності в межах такого навчання
паралельність	забезпечує міжпредметну інтеграцію за умови паралельного вивчення зазначених ДПНП (наприклад, «ЄСКГ» і «МІ», «ЄСКГ» і «ІТФ»)
охопленість	передбачає одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації, а саме до посібників, наукової літератури, електронних бібліотек, інформаційних ресурсів мережі Internet тощо з метою набуття майбутніми лікарями і провізорами знань, умінь і навичок у процесі формування ІТ-компетентності
технологічність	має за мету використання майбутніми фахівцями під час вивчення зазначених ДПНП новітніх інформаційно-комунікаційних технологій для формування власної ІТ-компетентності
нова роль суб'єктів освітнього процесу	полягає в розширенні й оновленні ролі викладачів у процесі формування ІТ-компетентності майбутніх лікарів і провізорів під час аудиторного і позааудиторного навчання зазначеним ДПНП за рахунок підвищення їх педагогічної майстерності і кваліфікації відповідно до запроваджених нововведень та інновацій

цілісну організацію навчального процесу за допомогою комплексу методів і засобів навчання [2, с. 107].

Ресурсно-зорієнтоване навчання ДПНП «ЄСКГ», «МІ», «ІТФ», «КМФ» за умови формування ІТ-компетентності майбутніх фахівців відрізняється від традиційного навчання завдяки таким характерним рисам (табл. 1) [2, 107; 4, 77]:

За результатами дослідження встановлено, що ресурсно-зорієнтоване навчання ДПНП «ЄСКГ», «МІ», «ІТФ», «КМФ», як педагогічна інновація, спрямоване не тільки на засвоєння знань, набуття вмій і навичок майбутніми лікарями і провізорами за умови формування їх ІТ-компетентності, але і на активне перетворення інформаційного середовища в межах цього процесу [2, 107].

Література

1. Вакулєнко В. М. Види інновацій в освіті та їх класифікація [Електронний ресурс] / В. М. Вакулєнко // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні нау-

ки. – 2010. – № 4. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadsps_2010_4_4

2. Добровольська А. Реалізація педагогічних інновацій під час формування ІТ-компетентності майбутніх лікарів і провізорів у межах самостійної роботи / А. Добровольська // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірник наукових праць. – 2016. – № 4 (55). – С. 105-116.
3. Кононець Н. В. З досвіду педагогічних інновацій в Аграрному коледжі управління і права Полтавської ДДА / Н. В. Кононець // Забезпечення сталого розвитку аграрного сектора економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 25-27 жовтня 2011 р., м. Дніпропетровськ / [редкол.: Л. А. Запара (відпов. ред.) та ін.]. – Дніпропетровськ : Друкарня ДДАУ, 2011. – Т. 3. – С. 53-54.
4. Кононець Н. Педагогічні інновації вищої школи : ресурсно-орієнтоване навчання [Електронний ресурс] / Н. Кононець // Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка «Педагогічні науки». – Полтава, 2012. – Вип. 54. – С. 76-80. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/pena/2012_1/Konon.pdf
5. Харчук Л. Впровадження інноваційних технологій в навчальний процес [Електронний ресурс] / Л. Харчук // Розвиток дитини. – Режим доступу : <http://osvita.ua/doc/files/news/344/34468/Robota.doc>

ПІД – СЕКЦІЯ 3. Інновації в сфері освіти.

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДНЗ

Арапов О.В.

викладач,

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка

Ключові слова: Здоров'язбережувальна технологія, фітнес, аеробіка, фітбол – аеробіка, степ – аеробіка, хореографія.

Keywords: Zdorov'yazberezhuval'na technology, fitness, aerobics, fitbol is an aerobics, steppe is an aerobics, choreography.

Дошкільний вік є одним із найбільш відповідальних періодів життя людини щодо формування фізичного здоров'я й культурних навичок, які забезпечують його вдосконалення, зміцнення і збереження в майбутньому. Сьогодні відомо, що 40% захворювань у дорослих були «закладені» в 5–7 років. Саме тому дошкільне фізичне виховання повинно формувати здоров'я дитини і фундамент фізичної культури майбутньої дорослої людини. А це можливо завдяки використанню здоров'язберігаючих технологій у фізичному вихованні дошкільників.

Тому проблема збереження здоров'я дітей набуває особливої актуальності. Обсяг розвивальної інформації, яку отримують малюки в дошкільному дитинстві, постійно зростає. Відповідно зростає і розумове навантаження. А це нерідко призводить до перевтоми, що негативно позначається на стані здоров'я дітей. Одне з головних завдань дошкільного закладу – така організація освітнього процесу, за якої не лише зберігатиметься високий рівень розумової працездатності вихованців, а й зміцнюватиметься їхнє здоров'я.

В умовах дитсадка вихователі можуть впроваджувати різноманітні оздоровчі та профілактичні технології інноваційного та здоров'язбережувального характеру. Важливо при цьому враховувати індивідуальні особливості вихованців [7].

“Здоров'язбережувальна технологія” – це система заходів, що включає взаємозв'язок і

взаємодію всіх факторів освітнього середовища, спрямованих на збереження здоров'я дитини на всіх етапах його навчання і розвитку. У концепції дошкільної освіти передбачено не тільки збереження, а й активне

формування здорового способу життя і здоров'я вихованців [2].

Здоров'язбережувальні технології в дошкільній освіті спрямовані на вирішення пріоритетного завдання сучасної дошкільної освіти – завдання збереження, підтримки і збагачення здоров'я суб'єктів педагогічного процесу в дитячому садку: дітей, педагогів і батьків

У зв'язку з цим можна виділити наступні види здоров'язбережувальних технологій [5]:

- Медико-профілактичні технології, що забезпечують збереження і зміцнення здоров'я дітей під керівництвом медичного персоналу дитячого садка (організація моніторингу здоров'я дошкільників, розробка рекомендацій щодо оптимізації дитячого здоров'я, організація і контроль харчування дітей раннього та дошкільного віку, фізичного розвитку дошкільників, загартовування; організація профілактичних заходів в дитячому садку; організація здоров'язбережувального середовища).

- Фізкультурно-оздоровчі технології, спрямовані на фізичний розвиток і зміцнення здоров'я дитини: розвиток фізичних якостей, рухової активності і становлення фізичної культури дошкільнят, загартовування, дихальна гімнастика, масаж і са-

момасаж, профілактика плоскостопості та формування правильної постави, оздоровчі процедури у водному середовищі (басейні) і на тренажерах, виховання звички до повсякденної фізичної активності і турботі про здоров'я і реалізація цих технологій, як правило, здійснюється фахівцями з фізичного виховання та вихователями в умовах спеціально організованих форм оздоровчої роботи.

– Технології забезпечення соціально-психологічного благополуччя дитини, що забезпечують психічне і соціальне здоров'я дошкільника (забезпечення емоційної комфортності та позитивного психологічного самопочуття дитини в процесі спілкування з однолітками і дорослими в дитячому садку і сім'ї, забезпечення соціально-емоційного благополуччя дошкільника). Реалізацією даних технологій займається психолог.

– Технології здоров'язбереження і здоров'язбагачення педагогів дошкільної освіти, спрямовані на розвиток культури здоров'я педагогів дитячого садка, в тому числі культури професійного здоров'я, розвиток потреби до здорового способу життя.

Детальніше хочемо зупинитися на інноваційно оздоровчих технологіях.

Серед інноваційних оздоровчих технологій для дітей дошкільного віку слід відокремити: фітболгімнастику, художню гімнастику, гідроаеробіку, пальчикову (вправи, ігри, картинки), дихальну та звукову гімнастику, психогімнастику (вправи, ігри, етюди, пантоміми), дитячий фітнес.

Можливість займатися фітнесом не лише дорослим, а й дітям з'явилася порівняно недавно і одразу сподобалася багатьом охочим. Сьогодні фітнес широко використовується у дошкільних навчальних закладах як комплексну здоров'язбережувальну технологію. **Фітнес** – досить популярний останнім часом вид фізичних навантажень [4].

Метою занять фітнесом є формування таких фізичних якостей, як сила, гнучкість, витривалість. Фітнес покликаний забезпечити людині гармонію психічного і фізичного здоров'я. Фітнесом діти можуть займатися вже в ранньому віці. Для прове-

дення занять дітей об'єднуємо у різні вікові підгрупи. Заняття проводимо за програмами, складеними відповідно до віку дітей, добираючи комплекси вправ спеціально для кожної з вікових категорій.

Основними фітнес-програмами, за якими займаємося з дошкільниками, є:

- аеробіка;
- фітбол-аеробіка;
- степ-аеробіка;
- хореографія.

До фітнес-програм належать і заняття з різних єдиноборств, заняття плаванням, катання на велосипеді, самокаті, роликів ковзанах тощо. Адже ці заняття також дають змогу дітям набути рухових навичок та фізичних якостей, які знадобляться їм у подальшому житті. Тож за наявності фахівця зі спеціальною фізкультурною освітою, відповідної спортивної бази та обладнання ці види фітнес-програм можна упроваджувати у дошкільних навчальних закладах.

Аеробіка

Оздоровчі види аеробіки стали нині дуже популярні завдяки її ефективності, доступності та емоційній забарвленості [2].

Заняття з дитячої аеробіки проводяться у спортивній залі чи підготовлених для цього кімнатах під музичний супровід, їх особливість полягає в тому, що темп рухів і інтенсивність виконання вправ задається ритмом музичного супроводу, а добір вправ забезпечує вплив на різні системи дитячого організму, зокрема:

- бігові і стрибкові вправи переважно впливають на серцевосудинну систему;
- нахили і присідання – на руховий апарат;
- вправи на релаксацію – на центральну нервову систему;
- вправи в партері (у положенні лежачи, сидячи) розвивають силу м'язів і рухливість у суглобах.

Залежно від засобів, заняття ритмічною гімнастикою можуть мати переважно атлетичний, танцювальний, психорегуляторний або змішаний характер.

Заняття з аеробіки – це система циклічних фізичних вправ, у яких задіяно не

менше 2/3 м'язової маси. Для досягнення позитивного ефекту виконання аеробних вправ має тривати не менше 20-30 хв. Саме для циклічних вправ, спрямованих на розвиток загальної витривалості, характерні найважливіші морфофункціональні зміни систем кровообігу і дихання

Фітбол-аеробіка

Можливості застосування фітбол-аеробіки в ДНЗ дуже широкі. Вона є потужним комплексним засобом оздоровчого, освітнього та виховного впливу на розвиток особистості дитини.

Вправи, які діти виконують з вихідного положення сидячи верхи на м'ячі, за своїм фізіологічним впливом сприяють лікуванню таких захворювань, як остеохондроз, сколіоз, неврастенія, астено-невротичний синдром та ін.

Механічна вібрація м'яча позитивно впливає на суглоби, м'язові тканини та хребет, зокрема гармонізує стан міжхребцевих дисків. Практично це єдиний вид аеробіки, в якому під час виконання фізичних вправ взаємодіють руховий, вестибулярний, зоровий і тактильний аналізатори, що підсилює позитивний ефект від занять. Вправи на фітболі тренують серцевосудинну, дихальну, опорно-рухову системи та вестибулярний апарат, розвивають координацію рухів.

Дуже важливо також те, що гімнастика з використанням фітболів створює в дитячому колективі веселу, насичену яскравими позитивними емоціями атмосферу. До того ж під час виконання вправ практично відсутнє ударне навантаження на нижні кінцівки, а серцево-судинна система працює у помірному режимі.

Основна мета фітбол-аеробіки – профілактика та корекція різних захворювань, розвиток рухових здібностей та фізичних якостей.

Управління фітбол-аеробіки у систему фізкультурно-оздоровчої роботи дошкільного навчального закладу необхідно розпочинати з розробки комплексів загальнорозвивальних вправ з фітболами. Поступово ці комплекси слід використовувати на заняттях з фізкультури і закрі-

плювати їх виконання під час ранкової гімнастики.

Перший етап роботи з фітболом передбачає індивідуальну роботу з дітьми. Кожній дитині надають змогу самостійно ознайомитися з новим обладнанням, пограти з фітболами.

Другим етапом є навчання дітей самостійно сидати на фітбол та утримувати рівновагу на ньому. При цьому необхідно вчити сидати на фітбол правильно: при сидінні коліна мають бути розміщені на рівні стегон, слід сидіти стійко і впевнено, не провалюючись. Правильне сидіння на фітболі сприяє не лише ефективності, а й безпеці виконання вправ.

На цьому етапі навчаємо дітей невеликими підгрупами та займаємося на м'ячах не більше 4 – 5 хв, поступово збільшуючи тривалість виконання вправ до 20 – 25 хв залежно від віку, фізичної підготовленості та стану здоров'я дітей. Це пов'язано з великим навантаженням на дрібні м'язи спини. Тож темп виконання вправ має бути повільним чи середнім.

Практика свідчить, що заняття фітбол-аеробікою мають неабиякий оздоровчий ефект – діти менше хворіють, у них поліпшується постава, з'являється відчуття радості та задоволення від руху, а також потреба в руховій активності. На позитивному емоційному фоні процес формування рухових умінь і навичок відбувається у дітей швидше та ефективніше.

Пам'ятка. Для того щоб заняття з фітболами справді мали оздоровчий ефект, потрібно правильно підібрати розмір м'ячів. Для дошкільників оптимальний розмір фітболів – 45 – 60 см у діаметрі. Під час підбирання фітболів необхідно звертати увагу на їхню пружність: при легкому натисканні на м'яч долонею його поверхня має пружинити, не чинячи надмірний опір і не вгинаючись усередину. Фітболи мають бути високо еластичними і при повторному наддуванні відновлювати форму без складок, зморшок та тріщин. Вони мають бути виготовлені з міцної гуми і розраховані на навантаження від 300 до 1000 кг. Ніпель на них має бути впааний усередину, щоб не заважати під час занять, не

травмувати шкіру. Якісні фітболи, виготовлені з гіпоалергенного екологічно чистого матеріалу без шкідливих домішок, мають антистатичні властивості [4].

Степ-аеробіка

Заняття аеробікою приносять дітям велике задоволення. Для того, щоб ці заняття були ще цікавішими та насиченішими, можна використовувати індивідуальні снаряди – степ-платформа.

Степ-платформа – це сходинка висотою не більше 8 см, шириною 25 см, довжиною 40 см. Вона має бути виготовлена з легкого і міцного матеріалу і обтягнута м'яким дерматином. Заняття степ-аеробікою проводяться у супроводі бадьоріт ритмічної музики, яка створює дітям гарний настрій. Проводити степ-аеробіку з дошкільниками можна у різних формах, як от:

- заняття оздоровчо-тренувальної спрямованості з дітьми старшого дошкільного віку (тривалістю 25 – 35 хв);
- як частина фізкультурного заняття тривалістю 10-15 хв;
- комплекс вправ ранкової гімнастики на степ-платформах;
- показові виступи дітей на святах;
- степ-розвага.

Зазвичай один комплекс степ-аеробіки, як повного заняття, діти можуть виконувати протягом трьох місяців. Окремі вправи, в міру їх засвоєння, слід видозмінювати та ускладнювати. Проводити заняття потрібно у добре провітреній залі, заздалегідь розклавши степ-платформи у шаховому порядку для гарного обзору. Головна умова при проведенні степ-аеробіки – правильне дозування фізичного навантаження: частота серцевих скорочень не має перевищувати 150-160 ударів на хвилину. Для старших дошкільників, які вже добре засвоїли вправи зі степ-платформою, можна проводити заняття степ-аеробікою оздоровчо-тренувальної спрямованості [3].

Хореографія

- Такі заняття зазвичай спрямовані на:
- тренування всіх груп м'язів;
 - розвиток вестибулярного апарату;

- розвиток спритності;
- розвиток швидкості;
- поліпшення координації рухів.

Заняття хореографією можуть містити елементи акробатики. Навчання дітей акробатичних вправ відбувається у формі гри, тож проходить весело і цікаво.

Діти із задоволенням займаються хореографією, поступово у них формується пластичність рухів та правильна постава.

Слід пам'ятати про те, що застосування різноманітних ефективних профілактичних, оздоровчих технологій та діагностичних методик у навчально-виховному процесі і постійне здійснення моніторингу стану здоров'я дітей є своєрідною запорукою створення здоров'язберігаючого середовища, тобто середовища, в якому дитині приємно і безпечно знаходитися, що стимулює її розвиток, забезпечує комфортні умови для формування здоров'я і є оптимальним для її зростання. Передати все це нашим дітям, збагатити їх досвід, виробити в них мотивацію на здоровий спосіб життя – в цьому вбачаємо своє завдання. Ця робота дуже різноманітна, вона приваблює дитвору, є для них захоплюючою і цікавою [5].

Література

1. Богиніч О. Л. Створення здоров'язберігаючих технологій в дошкільному навчальному закладі / О. Л. Богиніч, Н. В. Левінець, Ж. Г. Петрова // Сучасні технології в дошкільній освіті України / Упорядник І.І.Загарницька. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2008. – С. 14-25.
2. Гаращенко Л. Способи організації дітей на фізкультурному занятті: здоров'язбережувальний підхід // Дошкільне виховання – 2013. – № 10 – 9 – 12с.
3. Денисенко Н. Ф. Оздоровчі технології в освітньому процесі / Н. Ф. Денисенко // Дошкільне виховання. – 2004. – № 12. – С. 4 – 6.
4. Івахно О. П. Використання здоров'яформуючих технологій у сучасному дошкільному навчальному закладі для дітей загального розвитку / О. П. Івахно // Гігієна населених місць: зб. наук. праць. – К., 2008. – Вип. 52. – С. 64-70.
5. Оздоровча робота в дошкільному навчальному закладі: навчальний посібник / Г.І. Григоренко, Н.Ф. Денисенко, Ю.О. Коваленко, Н.В. Маковецька. – Запоріжжя: ЗНУ, 2006. – 99 с.
6. Організація оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі / Укл. Л.А. Швайка.- Харків: Основа, 2008. – 253 с.
7. Ревнівцева Н.І. Дні здоров'я в дошкільній установі / Н.І. Ревнівцева // Бібліотека вихователя дитячого садка.- 2009. – № 6. – С. 23-38.

Загальна та дошкільна педагогіка

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Черічка Н.І.,

старший вихователь

КУ «Запорізький обласний спеціалізований будинок дитини «Сонечко» ЗОР

Ключові слова: готовність до навчання в школі, розвиток особистості, підходи до організації педагогічного процесу.

У дошкільному віці відбуваються яскраво виражені зрушення у формуванні особистості дитини. На кожному етапі життя спостерігаються стрімкі скачки розвитку та періоди відносного спокою («плато»). Змінюються спосіб життя дитини, зміст і форми спілкування з іншими людьми, різко зростають можливості фізичного і психічного розвитку, породжуючи нові потреби, інтереси, а, отже, і нові спонукання до все більш різноманітних видів діяльності. Розвиток дитини являє собою постійний перехід від одного вікового періоду до іншого, що пов'язаний зі змінами особистості дитини.

Однак, ці зміни загострюються на початку шкільного навчання, коли дитина переживає значну психологічну кризу. В науковій літературі під готовністю до шкільного навчання розуміється необхідний і достатній рівень психічного розвитку дитини для освоєння шкільної навчальної програми в умовах навчання в колективі однолітків. Увесь період дошкільного дитинства підсумовується визначенням готовності до навчання в школі. Успішне вирішення завдань розвитку особистості дитини, підвищення ефективності навчання багато в чому залежить від того, наскільки правильно враховується рівень підготовки дітей до школи. У сучасній психології та педагогіці, на жаль, поки не існує єдиного і чіткого визначення поняття «готовності» або «шкільної зрілості».

Науковець А. Анастасієв трактує поняття шкільної зрілості як оволодіння уміннями, знаннями, здібностями, мотивацією та іншими необхідними для оптимального рівня засвоєння шкільної програми поведінковими характеристиками. Вчений І. Шванцара більш глибоко визначає шкільну зрілість як досягнення такого рівня розвитку, коли дитина «стає здатною брати участь у шкільному навчанні». Автор виділяє наступні компоненти готовності до навчання в школі: розумовий, соціальний та емоційний [1]. Г. Кравцов, Е. Кравцова виділяють показники психологічної готовності до школи, пов'язані з розвитком різних видів відносин дитини до навколишнього світу [5, 47]. У цьому випадку основними сторонами готовності дітей до школи є три сфери: ставлення до дорослого, ставлення до однолітка, ставлення до себе. Л. Божович зазначала, що готовність до навчання в школі складається з певного рівня розвитку розумової діяльності, пізнавальних інтересів, готовності до доволіної регуляції своєї пізнавальної діяльності і до соціальної позиції школяра [3, 36]. Аналогічні погляди розвивав О. Запорожець, зазначаючи, що готовність до навчання в школі складає цілісну систему взаємопов'язаних якостей дитячої особистості, включаючи особливості її мотивації, рівня розвитку пізнавальної, аналітико-синтетичної діяльності, рівень сформованості механізмів вольової регуляції дій та ін. Підготовка дітей до школи – завдання

комплексне, що охоплює всі сфери життя дитини [4].

Традиційна дидактика, як правило, не розглядає дитину як цілісну особистість, що на рівних приймає участь в процесі навчання. Велике значення приділяється запам'ятовуванню інформації без подальшого її застосування. Саму особистість дитини визначають через систему її потреб, мотивів, поведінковій реакції й т.п. Дана спрямованість змушує, обмежує потенційні можливості дитини, які на даний час не були розвинуті достатньо яскраво. Все, що виходить за межі означення «норми», сприймається як інваріантність при будь-якій логіці побудови виховного процесу та навчання.

В зв'язку з швидким розвитком інформаційних технологій можна спостерігати більш швидкий темп засвоєння знань за допомогою опосередкування (через різноманітні пристрої), більш ранню здатність мислити абстрактно, зниження рівня мовної продукції (а саме усної мови) зі збереженням здатності отримувати знання через невербальні канали комунікації, швидке засвоєння й подальше ведення технічно складної самостійної діяльності. Було з'ясовано, що діти не тільки уникають складностей і труднощів, але і прагнуть до них; що зовсім не обов'язково змушувати дитину до навчання, вона сама може охоче включитися в навчальну діяльність, мобілізуючи свої сили. Її активне ставлення до навчання проявляється в тому, що вона не хоче пасивно засвоювати готові знання шляхом їх покірного запам'ятовування і відтворення [2, 10].

При реформуванні освітнього процесу необхідна зміна пріоритетних підходів до його організації:

- пріоритетність розвитку перед навчанням, надання знань в формі, яка сприятиме засвоєнню матеріалу та подальшому впровадженню його в практичну діяльність дитини;

- чітке уявлення об'єкта, цілей, завдань, а також аналіз причин, що заважають всебічному розвитку дитини;

- створення умов, при яких об'єкт впливу зможе проявити внутрішні рушійні сили щодо саморозвитку;

- розвиток – процес безперервний й послідовний: не можливе глибоке й довготривале набуття результатів при перестановці закономірних етапів онтогенезу;

- врахування впливу особистості дорослого на процес формування особистості дитини;

- особистість дитини не є власністю дорослих чи навчальних установ. Дитина в своєму розвитку знаходиться відразу в декількох системах відносин: «дитина-річ», «дитина-дитина» й «дитина-дорослий». В кожному разі, дитина виступає як об'єкт, так і суб'єкт цих відносин. Через інших вона становиться самою собою. Через ці системи вирішується проблема готовності дитини до навчання в школі: розвивається мова як засіб спілкування, засвоюються суспільні напрацьовані способи дій з предметами, певні норми, задачі та мотиви людської діяльності, ті норми відношень, в які вступають люди в процесі її здійснення [6].

Виходячи з теорії ведучої діяльності О. Леонтьєва, на кожному віковому етапі дитина здатна послідовно оволодіти однією з багатьох діяльностей, що визначає характер розвитку дитини в цьому періоді. Виникнення учбової діяльності, в процесі якої відбувається засвоєння нових знань, вміння контролювати свої мотиви й потреби, формуються інтелектуальні та пізнавальні сили дитини, є результатом онтогенетичного розвитку в дошкільному періоді.

Аналіз стану наукового розроблення порушеної проблеми спонукав до висновку про те, що формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у загальноосвітньому навчальному закладі – це комплексна проблема, вирішення якої залежить від освітньої парадигми й пріоритетних напрямків вивчення. Проте ведучим є особистісний підхід, що базується на онтогенетичних закономірностях розвитку дітей. Сучасна педагогіка визначає «готовність до школи» як підставу для наступності змісту ступенів дошкільної та початкової освіти, в якості основи якої виступають розвиток допитливості як бази для пізнавальної активності; розвиток здібностей дитини як застави

успішності; формування творчої уяви як напрямку інтелектуально-особистісного розвитку; розвиток комунікативності.

Література

1. Анциферова Л. И. Некоторые теоретические проблемы психологии личности / Л. И. Анциферова // Психология личности. – Самара : Издательский Дом БАХРАХ, 1999. – С. 331–344.
2. Белоусова З. И. Психолого-педагогические проблемы развития личности / З. И. Белоусова, Л. И. Мищик, В. Э. Бойко. – Запорожье : ЗГУ, 1994. – 216 с.
3. Божович. Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. – М. : Знание, 2008. – 306 с.
4. Запорожец А. В. Условия и движущие причины психического развития ребенка / А. В. Запорожец // Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии. – М. : Изд-во МГУ, 1981. – С.5 – 7.
5. Кравцова Е. Е. Психологические проблемы готовности детей к обучению в школе / Е. Е. Кравцова. – М. : Педагогика, 2007. – 145 с.
6. Эльконин Д. Б. Детская психология. Развитие ребенка от рождения до 7 лет / Д. Б. Эльконин. – М. : Знание, 2006. – 207 с.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ УЧНІВ

Голуб О. В.,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Бердянського державного педагогічного університету

Проблема налагодження співробітництва вчителя початкової школи з батьками учнів залежить від організаційно-методичної підготовки майбутніх педагогів з питань навчання і виховання та передбачає організацію цілеспрямованої роботи зі студентами з метою надання їм необхідних знань з теорії і методики роботи з батьківським колективом.

Цю проблему висвітили у своїх дослідженнях такі науковці, як: М. Болдирева, Т. Волікова, І. Гребеннікова, Р. Капралова, С. Корнієнко, Т. Кравченко, С. Мартиненко, О. Савченко, Н. Стрельнікова, Л. Хомич та ін.

Ми вважаємо, що особливе місце в професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи має зайняти навчальний курс за вибором студентів «Основи співробітництва вчителя початкової школи з батьками учнів». Цей курс має на меті познайомити бакалаврів на пряму підготовки 6.010102 Початкова освіта із психолого-педагогічними проблемами, що виникають у процесі спілкування і співробітництва педагога з батьками учнів.

Процес підготовки майбутніх вчителів початкової школи до співробітництва з батьками учнів має відбуватися на трьох рівнях: аксіологічному (сприйняття педагогами співробітництва як життєвої цінності); змістовному (знання про сутність співробітництва, уявлення про особистість яка здатна налагодити спільну діяльність вчителя та батьківського колективу); діяльнісному (участь у діяльності творчих груп з

проблеми встановлення співробітництва, оволодіння уміннями і навичками взаємодії з батьками) [2; 3; 4].

Предметом вивчення дисципліни «Основи співробітництва вчителя початкової школи з батьками учнів» є загальні закономірності та особливості педагогічної взаємодії.

Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання навчального курсу, є: вивчення теоретичних основ співробітництва вчителя з батьками із врахуванням вітчизняного й зарубіжного досвіду; розкриття психолого-педагогічних особливостей взаємодії і співпраці з батьками; набуття студентами практичних навичок та умінь щодо організації батьківських зборів, групової (батьківські вечори, читання, тренінги, всеобуч) та індивідуальної форми роботи (індивідуальні консультації, бесіди) з батьками; спілкування з сім'ями учнів, вирішення конфліктів і розв'язання проблемних ситуацій які можуть з'явитися як наслідок непорозуміння з обох сторін.

В структурі навчальної дисципліни «Основи співробітництва вчителя початкової школи з батьками учнів» виокремлено три змістових модуля.

У першому змістовому модулі розглядаються педагогічна компетентність вчителя та проблема співробітництва з батьками як психолого-педагогічна проблема (Основні риси, функції сучасного вчителя. Педагогічна майстерність, її елементи. Компоненти педагогічної діяльності. Професійні знання, уміння, здібності і якості сучасного вчителя початкової школи. Педагогічна компетентність вчителя. Професійний розвиток вчи-

теля. Роль співробітництва в системі загальнолюдських цінностей. Розвиток проблеми співробітництва з батьками в сучасній педагогічній науці. Принципи педагогічного співробітництва. Основні аспекти співпраці. Основні правові документи з спільної діяльності вчителя і батьків).

Другий змістовий модуль охоплює проблему педагогічного спілкування з батьками, а також особливості спільної діяльності вчителя і батьків (Педагогічне спілкування як діалог. Бар'єри спілкування з батьками. Комунікативні здібності вчителя. Структура педагогічного спілкування. Стил педагогічного спілкування. Причини конфліктів з батьками. Типи способів реагування на конфлікт. Уміння слухати. Правила педагогічного спілкування. Методика самонавчання умінь та навичок педагогічного спілкування. Здатність до співробітництва як професійна якість вчителя. Провідна роль педагога у діагностиці і встановленні зв'язку з батьками. Типи сімей та особливості взаємодії. Основна характеристика форм і засобів роботи педагога з батьками. Схема організації роботи з батьками у класі).

У третьому модулі розглядається методика і форми роботи з батьками. Батьківський комітет як одна із головних форм взаємодії вчителя і батьків (Основні напрямки організації співпраці класного керівника учнів 1-4 класів. Напрямок взаємо-

дії. Психолого-педагогічне діагностування батьків учнів. Форми взаємодії. Нетрадиційні форми роботи з батьками. Батьківський комітет як орган самоврядування. Обов'язки та зміст роботи. План роботи батьківського комітету.)

Отже, опрацювання навчального курсу «Основи співробітництва вчителя початкової школи з батьками учнів» передбачає аудиторну роботу (лекції, практичні заняття), самостійну та індивідуальну роботу студентів, виконання завдань для перевірки, модульний контроль, але ми вважаємо, що на формування у майбутніх учителів готовності до співробітництва з батьками учнів великою мірою мають також впливати наступні інноваційні технології: розвивального навчання; проєктів; групового навчання; дослідження у навчанні; створення ситуації успіху та інтерактивні методики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості. Особистісно-орієнтований підхід: [теоретико-технологічні засади] / Іван Дмитрович Бех. – Кн. 1. – К. : Либідь 2003. – С. 34–41.
2. Мартиненко С. М. Діагностична діяльність майбутнього вчителя : початкових класів: теорія і практика : [монографія] / Світлана Миколаївна Мартиненко. – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2008. – 434 с.
3. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти: посіб. [для вчителів і методистів початкового навчання] [Текст] / Олександра Яківна Савченко. – К. : СПД «Цудзиневич Т. І.», 2007. – С. 76–86.

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД СТАЖУВАННЯ В АКАДЕМІЇ ІМ. ЯНА ДЛУГОША

Вінтюк Ю. В.

кандидат психологічних наук, доцент кафедри Теоретичної та практичної психології Національного університету «Львівська політехніка»

Ключові слова: вища освіта, Академія Яна Длугоша, інтерактивні освітні технології, підготовка майбутніх психологів.

Key words: higher education, Academia Yana Dlugosha, interactive educational technologies, training of future psychologists.

Однією з важливих проблем, які стоять у даний час перед нашою державою, є реформування системи освіти, вищої зокрема, що зумовлено необхідністю приведення її у відповідність до чинних світових вимог. Серед перспективних шляхів вирішення цієї проблеми, які відкривають нові можливості для розвитку, є впровадження сучасних підходів і методів викладання, а також інноваційних форм організації навчально-виховного процесу. До таких слід віднести компетентнісний підхід, що набув протягом останнього часу значного розповсюдження у вітчизняних ВНЗ, що зумовлює актуальність з'ясування основних положень даного підходу і особливостей його застосування в сучасних умовах, зокрема, до забезпечення процесу підготовки майбутніх фахових психологів.

Мета роботи: з'ясувати особливості застосування компетентнісного підходу до підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ, зокрема, в результаті вивчення досвіду організації навчального процесу в Академії ім. Яна Длугоша.

У роботі розглядаються можливості досягнення поставленої мети, отримані як в результаті огляду наукових публікацій на дану тему, так і набуття й узагальнення досвіду, одержаного в результаті стажування у ВНЗ за кордоном, в Академії ім. Яна Длугоша (у м. Ченстохова, Польща) під час Семінару-стажування за програмою «Інноваційні технології в науці й

освіті: Європейський досвід» (з 15.12.2016 до 8.02.2017).

Особливості компетентнісного підходу

Для з'ясування особливостей компетентнісного підходу – враховуючи необхідність попереднього ознайомлення – було зроблено огляд наукових публікацій на дану тему. Щодо основних відмінностей названого підходу від традиційного, Т. М. Литвин відзначає наступне: “На відміну від знань, вмінь, навичок, що передбачають дію за аналогією, за зразком, компетентність передбачає досвід успішного здійснення самостійної діяльності, вміння приймати ефективні рішення у незнайомих ситуаціях. По-перше, потрібно визнати, що змістом компетентнісного підходу є спрямованість навчального процесу на формування та розвиток в особистості системи ключових і предметних компетенцій. По-друге, особливостями компетентнісного підходу є: визнання компетенцій у якості кінцевого результату навчання та їх цілеспрямоване формування; перенесення акцентів із поінформованості суб'єктів навчання на їх уміння використовувати інформацію для вирішення практичних проблем; студентоцентрирована спрямованість навчання; національність фахової підготовки на майбутнє працевлаштування випускників. По-третє, специфіка компетентнісного підходу полягає в тому, що в ньому комплексно поєднуються поняття як компетентності, так і компетенцій” [2, с. 13-14]. Відповідно, при

підготовці фахівців різного профілю необхідно формувати ті чи інші компетенції, які складатимуть основу компетентності у певній сфері професійної діяльності; причому вони не зводяться до сукупності знань, вмій та навичок, а становлять певні їх системи і мають відповідне призначення.

І. М. Матійків констатує: “Компетентнісний підхід підсилює власне практико-орієнтованість освіти, висуває на перший план не лише інформованість учня, а й уміння вирішувати життєві та професійні проблеми, акцентує увагу на результатах освіти. Причому як результат розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти у проблемних ситуаціях. Тип цих ситуацій залежить від типу освітньої установи, для професійних освітніх установ – від видів діяльності, які визначаються стандартом спеціальності майбутніх фахівців. Компетентнісний підхід – це підхід, при якому результати освіти визнаються значущими за межами освітньої системи” [3, с. 48-49]. Розглянуті положення дозволяють сформулювати особливості компетентнісного підходу, щодо підготовки фахівців у ВНЗ.

Отже, при впровадженні даного підходу відбувається переорієнтація освітньої системи на запити суспільної практики, у відповідності до вимог сучасності. При цьому не йдеться про повну заміну традиційного підходу іншим, оскільки обидві моделі освіти можуть використовуватися одночасно. Така заміна буде неодмінно відбуватися завдяки зміні орієнтації, надання переваги, передусім, практичному й гуманістичному аспектам. Можна також розглядати компетенції як певний ресурс, що дозволяє фахівцю досягнути відповідного рівня компетентності у певному виді діяльності; з'ясувати можливості його формування – основне завдання компетентнісного підходу. Саме з'ясуванню практичного застосування таких можливостей було присвячено проведене стажування за кордоном.

Інформація про заклад, в якому відбувалося стажування

Академія ім. Яна Длугоша в Ченстохові – це державний вищий навчальний заклад із

40-річним стажем діяльності, який пропонує навчання I, II і III ступеня на 5 відділеннях, 30 факультетах і здійснює підготовку фахівців більше ніж за 80 спеціальностями. Академія – один з сучасних науково-освітніх центрів у Польщі, що відповідає всім вимогам, які висуваються до сучасних вищих навчальних закладів. В Академії працює 500 науковців і навчається біля 8000 студентів; навчання здійснюється на I і II ступені, є також післядипломна освіта і докторантура. Академія включає такі факультети: історико-філологічний; природничо-математичний; суспільних наук; педагогічний; мистецтва; фізкультури і спорту; іноземних мов [1].

Навчання в Академії ім. Яна Длугоша надає максимальні можливості як для професійного, так і особистісного розвитку. З час перебування в Академії ті, хто навчаються, збагачуються унікальним досвідом, необхідним у професійній кар'єрі. Заклад пропонує бажаним здобути вищу освіту, з різних країн, актуальні спеціальності; вивчення іноземних мов на високому рівні, участь у програмах міжнародного обміну студентами, зокрема, ERASMUS. Академія забезпечує високу якість освіти, у ній діють спеціалізовані лабораторії, навчальні заняття проводяться професійними науковцями, наявні сучасна інфраструктура, сучасні бібліотека й читальний зал, Спортивний центр тощо. Пропоновані профілі освіти адаптовані до сучасних вимог ринку праці, студентам пропонується перспективна працевлаштування, державна та міжнародна співпраця, соціальна допомога, можливість активної участі у студентському житті, як і подальшого зростання у сфері післядипломного навчання в Академії.

Викладацький склад – це професори університету, які мають практичний досвід із дисциплін, котрі вони викладають. На сайті є електронний журнал, де розміщена інформація про викладачів, їхню наукову та іншу діяльність, стажування тощо. Освіта в Академії ім. Яна Длугоша відповідає сучасній європейській академічній системі та всім чинним вимогам. Студенти, за допо-

могою анкетування, оцінюють якість роботи викладачів; як і кожен студент у Європі, той, хто навчається, вивчає дві іноземні мови. На кожний курс читають не менше 6 лекцій, інше – практичні заняття та самостійна індивідуальна робота. Академія має WEB-сайт, де є всі матеріали щодо навчального процесу (робочі програми, розкладзанять та консультації, оголошення та ін.). Наукова бібліотека оснащена копіювальною технікою, комп'ютерами з підключенням до мережі Інтернету [1].

Особливості організації навчального процесу в Академії

Завданням вищої освіти, яку надає заклад, є забезпечення передачі практичних навичок з досягненням рівня досвідченості разом із наданням інформації, що потрібна майбутнім фахівцям для виконання їх професійної діяльності. Найявність електронного журналу із даними про викладачів Академії ім. Яна Длугоша стимулює їх щорічно вдосконалюватися на курсах підвищення кваліфікації, брати участь у наукових конференціях, волонтерській роботі. Чинна система освіти з невеликою кількістю студентів на курсі дає змогу приділити увагу викладача кожному студентові у вигляді консультацій у зручний час. Власний WEB-сайт, де є всі матеріали щодо навчального процесу, наукова бібліотека з сучасним оснащенням дозволяють забезпечити якісну освіту, зокрема, виконувати курсові та дипломні роботи, які перевіряють декілька експертів.

Особливу увагу під час стажування було приділено саме вивченню досвіду застосування компетентнісного підходу, який був розроблений і впроваджений за кордоном, а зараз активно впроваджується у навчально-виховний процес у нашій країні. Передусім заслуговують висвітлення особливості проведення навчальних занять, на яких здійснюється інтерактивна взаємодія учасників навчально-виховного процесу, в ході якої відбувається формування професійної компетентності майбутніх фахівців. За рахунок невеликої кількості студентів на занятті практично реалізується індивідуаліза-

ція процесу навчання, створено умови, коли викладач має змгу приділити достатньо уваги кожному з присутніх, і орієнтується не на пасивного “середньостатистичного” індивіда, а на кожную конкретну творчу індивідуальність. За такого підходу до організації навчального процесу студенти не тільки вивчають матеріал, але й вчать мислити, самостійно вирішувати проблеми. Не залишилися не поміченими і широкі застосування сучасних технічних засобів навчання під час занять, і використання навчальних курсів з комп'ютерною підтримкою, і розповсюдження проблемних методів навчання, викладання ряду навчальних курсів англійською мовою тощо.

Оскільки в Україні сучасні методи викладання лише набувають свого поширення і потребують подальшого вдосконалення, аналізу та розповсюдження досвіду передових європейських країн, важливо відзначити можливості щодо співпраці з ВНЗ за кордоном. Діючі проекти співпраці з партнерами з інших країн дають можливість учасникам освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи провадити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі на території України чи поза її межами. Основними цілями таких програм є підвищення якості освіти, розвиток міжкультурного обміну, підготовка майбутніх кваліфікованих спеціалістів [1].

Основна частина новацій, ознайомлення з якими відбулося під час стажування, стосується організації навчально-виховного процесу, його форм і методів, що використовуються, змін у змісті освіти; проте детальніший розгляд як цих, так і інших сучасних можливостей підготовки фахівців у ВНЗ, ознайомлення з якими відбулося в ході стажування, потребує написання повномасштабної статті.

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні **висновки**. Можна констатувати, що підготовка фахівців у сучасних умовах потребує не стільки наявності знань, вмінь, і певних вузькопрофесійних навичок, необхідних для вирішення конкретних

завдань фахової діяльності, як вміння бачити поле професійної діяльності в цілому та здатності вирішувати наявні проблеми. Компетентнісний підхід передбачає спрямування змісту навчання на забезпечення формування в учнів певних компетентностей, що розглядаються як здатність особистості успішно діяти у відповідних життєвих та навчальних ситуаціях і нести відповідальність за такі дії. Така постановка питання щодо підготовки фахівців передбачає необхідність виведення цього процесу на новий рівень, який вимагає не лише фор-

мування у них системи професійних знань, а створення на її основі системи фахової діяльності.

Література:

1. Академія ім. Яна Длугоша у Ченстохові. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ajd.czest.pl/>
2. Литвин Т. М. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти України : аналіз базових понять / Т. М. Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2012. – № 2. – С. 9-14.
3. Матійків І. М. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців / І. М. Матійків // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2006. – № 3. – С. 44-53.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Харченко Ю. Т.

концертмейстер

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б.Хмельницького

Серед чинників розвитку громадського суспільства України дедалі більшої актуальності і ваги набувають питання якості професійної освіти, які висвітлюються у сучасних дослідженнях педагогічної науки. Підвищення професійної культури фахівця є однією із складових гуманізації освіти, орієнтованої на усвідомлення самоцінності та самодостатності особистості, її гармонійний розвиток, пріоритетність загальнолюдських цінностей, створення “людини культури”. Тому високий рівень професіоналізму фахівця є гарантом можливості самореалізації, творчого самовдосконалення, задоволеності особистості професійним вибором і професійною діяльністю.

Під феноменом самореалізації особистості визначають проблеми активного розвитку, самовдосконалення індивіда. Складовими процесу самореалізації особистості є: самоактуалізація, тобто усвідомлене визначення мети життєдіяльності, самопізнання (самоспостереження, самоаналіз, самооцінка та самоконтроль), саморозвиток як самостійне накопичення теоретично-практичного досвіду (самоосвіта) і формування нових особистісних якостей (самовиховання). До означеної проблеми привертали увагу багато науковців, зокрема К. Абульханова-Славська, Л. Анциферов, Г. Батіщев, О. Бондаренко, Є. Головаха, Л. Коган, Г. Костюк, О. Кроник, О. Леонтьев, П. Лушин, В. Муляр, В. Панк, С. Рубінштейн, Л. Сохань, Т. Титаренко та ін.), які розглядали самореалізацію як цілеспрямований процес розкриття сутнісних сил особистості в її різноманітній практичній діяльності. Під поняттям “професійна самореалізація” концертмейстера розуміємо реалізацію його потенціалу у професій-

ній сфері, самореалізацію у професійній діяльності. Інакше кажучи, це процес усвідомлення концертмейстером власної сутності та розгортання її у вигляді реалізації потенціалу з його опредметненням у професійній діяльності [2, с. 59-65.]. Професійна самореалізація концертмейстера упродовж життя передбачає наступні етапи: професійне самовизначення, професійне становлення, фахове зростання і набуття компетенцій.

Професійне самовизначення людини – це вибір обрання професійної діяльності з урахуванням її професійних нахилів, інтересів і здібностей. Сутність професійного самовизначення концертмейстера полягає в усвідомленні ним відповідності своїх можливостей вимогам професії, своєї ролі в системі суспільних відносин і своєї відповідальності за виконання зобов'язань, які виникають у зв'язку зі зробленим вибором [4, с. 312]. У сьогоденних освітніх умовах відбувається трансформація значимих для концертмейстера цінностей, мотивів, та переконань що має вплив на активізацію його професійної реалізації.

Труднощі з якими зустрічається концертмейстер під час самореалізації у професійній сфері залежать як від зовнішнього (соціального) фактора, так і внутрішнього (рівня самосприйняття, самооцінки і самоповаги, особливостей ціннісно-мотиваційних установок, комунікативних та емоційно-вольових властивостей). Найвагомішим фактором, що стимулює продуктивну професійну реалізацію концертмейстера в умовах професійної діяльності виступає саме особистісний фактор, оскільки він відповідає за власну адаптацію в умовах соціальних змін і власну са-

моралізацію у професійній сфері. Успішній професійній самореалізації концертмейстера в сучасних умовах сприяє його фахова компетентність, яка надає можливість найкращим чином адаптуватися у професії. Особливий вплив на самореалізацію мають ціннісно-мотиваційні установки. Високомотивовані концертмейстери схильні до виявлення значних вольових зусиль щодо реалізації професійного потенціалу (у тому числі в післядипломній освіті) і досягнення значних особистих результатів. Для особистісної професійної самореалізації концертмейстера важливим є: самоцінність, саморозкриття, раціональне використання творчого потенціалу. Зміст професійної самореалізації концертмейстера має наступні етапи становлення: професійне зростання, набуття професійної компетентності, набуття інтелектуального досвіду. Про високий рівень самореалізації концертмейстера також свідчить його особистісна зрілість яка має вияв у процесах самоуправління та саморегуляції у професійній діяльності.

У професійній сфері самореалізація є одним з найважливіших показників життєдіяльності людини, її успішності у професії. Процес актуалізації професійного потенціалу відбувається індивідуально на різних етапах життєдіяльності. Цей процес залежить від індивідуальних особливостей працівника: його віку, статі, когнітивних здібностей, особистої мети і цінностей, мотивацій щодо досягнення успіху у життєдіяльності або уникнення невдач. Мотивації для концертмейстера стають одним з чинників успішної професійної діяльності поряд з професійними знаннями, уміннями, навичками, рівнем комунікативної контактності, оскільки саме мотивації є тими вагомими внутрішніми умовами які мають вплив на прагнення фахівця щодо досягнення успіху у своїй діяльності.

Питання формування мотивацій до особистісно-професійного вдосконалення, розвитку, зростання є дуже актуальними, тому вимагають визначення умов, за якими можливе виникнення мотивацій щодо

самореалізації концертмейстера у професійній діяльності. Саме це підтверджується дослідженнями К. Роджерса і А. Маслоу, які стверджували, що тільки при наявності необхідних умов у людини актуалізується процес саморозвитку, наслідком якого стають зміни в напрямку його зрілості. У свою чергу, повноцінне особистісне зростання можливе лише у тому випадку, якщо не тільки сама особистість приймає і поважає свій внутрішній світ, а й інші визнають і поважають цей внутрішній світ [5; 7]. Безумовно, немає однієї універсальної умови, що забезпечує ефективність процесу мотивації концертмейстера до особистісно-професійного зростання. На думку Н. Немова, для формування стійкої внутрішньої мотивації людини необхідно комплексне, диференційоване, гнучке і оперативне стимулювання. А з метою підвищення ефективності цього стимулювання необхідно дотримуватися принципів доступності, відчутності, поступовості [6]. Якщо узагальнити існуючі дослідження, то можна виділити кілька груп таких стимулів, спрямованих на мотивування концертмейстера: адміністративні, економічні, соціальні, психолого-педагогічні. Розглядаючи означену проблему, виокремимо групу педагогічних умов, до яких слід віднести:

- створення установок на прийняття професії як місії, заснованої на відповідальності за виховання студентів, повазі і прийнятті його особистості як цінності, що дозволить посилити особистісний сенс професійного саморозвитку концертмейстера за допомогою усвідомленого уявлення про значущість власної справи;
- формування здатності якісно виконувати трудові обов'язки, адекватно оцінювати і отримувати задоволення від одержаного результату;
- розвиток впевненості у власних силах, реалізації власних здібностей і намірів;
- формування психолого-педагогічної та аутопсихологічної компетентності;
- створення установок на самоосвіту і самовиховання;

- оптимізації міжособистісних стосунків між усіма суб'єктами освітнього процесу;
- створення інституту наставництва;
- оптимізація системи підвищення кваліфікації концертмейстерів;
- організація адекватного зворотного зв'язку за допомогою проведення науково-методичних семінарів, майстер-класів, відкритих занять колег з подальшим колективним обговоренням;
- розвиток здатності до аналізу факторів, які супроводжують професійне становлення особистості;
- психолого-педагогічний супровід процесу професійного розвитку за допомогою реалізації програм особистісного зростання, ефективного самоврядування, комунікативної компетентності і т.д.

Таким чином наявність цих та інших педагогічних умов дозволить вирішити завдання, пов'язані з формуванням мотивації концертмейстерів у напрямку вдосконалення професіоналізму особистості та самореалізації у професійної діяльності, що є

однією з детермінант забезпечення підвищення якості освітнього процесу у вищій школі.

Список використаних джерел:

1. Агапов В. С., Плугина М. И. Акмеология профессионального становления преподавателей высшей школы. Монография. – М., 2012. - 492с.
2. Ковальова А. В. Творча унікальність та самореалізація людини як предмет психолого-педагогічного дослідження // Освіта Донбасу / А. Ковальова. – 2002. – №5. – С. 59-65.
3. Коростылева Л. А. Психология самореализации личности: затруднения в профессиональной сфере / Л. А. Коростылева. – СПб., 2005.
4. Лихачев Б. Т. Педагогика. Курс лекций: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений и слушателей ИПК и ФПК. - М.: Прометей, Юрайт, 1998. – 464 с.
5. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. М., 1989.
6. Немова Н. В. Управление методической работой в школе. – М.: «Сентябрь», 1999, с.141-153 10. Поташник, М. М. Управление профессиональным ростом учителя в современной школе // Методическое пособие. – М.: Центр педагогического образования, 2009, 448 с.
7. Роджерс К. Свобода учиться М.: Смысл 2002. – 527с. 12. Спижевой Г. А. Личностный рост. – М.: Диля, 2015.- 160с.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ольвія Висоцька

Львівський національний Університет імені Івана Франка, м. Львів,
вул. Університетська 1, olviv@write.me.com

У статті розглянуті головні теоретичні аспекти компетентнісного підходу, зокрема, щодо підготовки фахівців у ВНЗ. Розкритий зміст понять «компетентність», «компетенція», «компетентнісний підхід» у контексті процесу навчання іноземним мовам. Проаналізовані підходи й принципи впровадження компетентнісного підходу в сучасних умовах. Розглянуті особливості навчання іноземній мові при застосуванні компетентнісного підходу. З'ясовані особливості компетентнісного підходу в процесі мовної підготовки студентів гуманітарних спеціальностей. Зроблені висновки з проведеної роботи й накреслені перспективи подальших досліджень у даному керунку.

Ключові слова: компетенція, компетентність, компетентнісний підхід, підготовка студентів гуманітарних спеціальностей.

The main theoretical aspects of a competence approach taking into consideration preparation of specialists to HEE, is considered in the article. The meaning of the concepts "competence", "competency", "competence approach" in the context of the foreign languages teaching is discovered. Approaches and principles of the competence approach implementation in modern conditions are analysed. The peculiarities of the foreign languages teaching while using the competence approach are considered. The peculiarities of the competence method use in the process of the humanitarian profile students' language preparation are elucidated. Conclusions from the work done are made and the perspectives of further investigations in the given direction are drawn.

Ключові слова: competence, competency, competence approach, preparation of the humanitarian profile students.

1. Постановка проблеми

Активний пошук шляхів подолання затяжної соціально-економічної кризи, в якій перебуває наша країна, змушує шукати нові шляхи її подолання. Одним із перспективних напрямків реформування суспільних процесів, котрий передбачає системну перебудову всіх галузей народногосподарської діяльності у відповідності до світових вимог, є реформування системи освіти, вищої зокрема. Перспективним напрямком такої перебудови є впровадження компетентнісного підходу, як одного із способів реалізації прогресивної концепції навчання, котрий вбирає всі основні складові, передбачає готовність до діяльності, активної участі в різних сферах життя, закладає підґрунтя життєвої успішності й самореалізації студентів.

Сучасні освітні стандарти виді-

ляють поняття «компетенція» як об'єктивну характеристику вимог до діяльності фахівця й «компетентність» як його особистісну характеристику, які є інтегративними мотиваційно-ціннісними, когнітивними та інструментальними складовими навчального процесу. Відповідно, постає необхідність з'ясувати як головні поняття, котрі стосуються як компетентнісного підходу, так і особливості його застосування, зокрема, у процесі вивчення іноземних мов студентами гуманітарних спеціальностей, у вітчизняних ВНЗ.

Мета праці. Розглянути й проаналізувати наявні в науковій літературі підходи українських і зарубіжних науковців до визначення основних понять, а також з'ясувати особливості застосування компетентнісного підходу в процесі мовної

підготовки студентів гуманітарних спеціальностей.

Завдання дослідження:

- здійснити огляд наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів за темою дослідження;

- з'ясувати основні підходи науковців до визначення головних понять, котрі стосуються компетентнісного підходу;

- з'ясувати особливості застосування компетентнісного підходу в процесі мовної підготовки студентів гуманітарних спеціальностей;

- зробити висновки з проведеної роботи і накреслити перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Компетентнісний підхід, який здобув визнання й широке розповсюдження в розвинених країнах світу, протягом останніх років набув значного поширення в вітчизняних навчальних закладах. Відповідно, розгляду цих питань, пов'язаних із ним, присвячена серія публікацій як вітчизняних, так і зарубіжних авторів.

Загальнопедагогічні основи компетентнісного підходу розглядають у працях наступні вчені: С. Бондар, М. Гончарова-Горяньська, І. Єрмаков, А. Маркова, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко, С. Трубачева, А. Хуторської, С. Шишов та і. Зокрема, визначення та обґрунтування поняття «компетентність» наведене в публікаціях (С. Бондар, А. Маркова, О. Пометун, О. Савченко, А. Хуторської, С. Шишов), запропонована ієрархія компетентностей (предметні, загальнопредметні, ключові), виокремлені певні групи головних (ключових, життєвих) компетентностей, розроблений їхній зміст (М. Гончарова-Горяньська, І. Єрмаков, О. Овчарук, С. Шишов) [цит. за 10, с. 462].

Компетентнісний підхід у системі освіти розглянутий у публікаціях таких авторів: І. Драча, І. Бабина, П. Бачинського, Н. Бібик, Г. Гавришак, Н. Дворнікової, О. Овчарук, О. Пометун, І. Родигіна, К. Савченко, О. Садівник, С. Сисоевої,

Т. Смагіної, Г. Терещук, Н. Фоменко та і. Розроблені ними положення знайшли втілення при застосуванні даного підходу в системі освіти, у процесі підготовки фахівців різних спеціальностей, зокрема, при навчанні іноземним мовам студентів гуманітарних спеціальностей.

3. Виклад матеріалу дослідження

Розпочати необхідно з констатації факту, що серед вітчизняних і зарубіжних учених немає єдиного розуміння значень головних термінів компетентнісного підходу – компетентність і компетенція, а також необхідності їхнього розмежування. З огляду на це виклад необхідно розпочати зі з'ясування вмісту цих понять.

Даючи трактування поняттю «компетентність», «Словник іншомовних слів» за редакцією О. С. Мельничука визначає його як коло повноважень певної організації, установи або особи; коло питань, в яких дана особа має певні повноваження, знання, досвід [4]. У межах своєї компетенції особа може бути компетентною або некомпетентною в тих чи інших питаннях, тобто мати або набути компетентність (компетентності) у певній сфері діяльності.

Педагогічна енциклопедія дає подібні за значенням визначення терміну «компетентність»: 1) міра відповідності знань, умінь і досвіду осіб певного соціально-професійного статусу реальному рівневі складності виконуваних ними завдань і вирішуваних проблем; 2) сфера повноважень керівного органу, посадової особи; коло питань, з яких вони мають право прийняття рішень [12].

Російські педагоги В. Краєвський і А. Хуторський стосовно термінів «компетентність» та «компетенція», констатують, що «компетенція» в перекладі з латини «означає коло питань, щодо яких людина добре обізнана, пізнала їх і має досвід. Тобто компетентність у визначеній галузі – це поєднання відповідних знань і здібностей, котрі дозволяють обґрунтовано стверджувати про цю сферу й ефективно діяти у ній» [8, с. 35].

Головними складовими компе-

тентності є не знання, вміння та навички, а певні здатності до діяльності, котрі передбачають вдале їхнє застосування у певних ситуаціях. Різні знання, які необхідно вміти знайти і застосувати при виконанні певної діяльності; вміння використовувати їх; розуміння, як можна здобути ці знання; необхідності їх для своєї діяльності, а також методу їхнього отримання чи способу використання. Зокрема, наприклад, Н. І. Алмазова визначає компетенції як знання й уміння в певній сфері людської діяльності, а компетентність – як якісне використання компетенцій [1, с. 23]. А Т. Сорочан зазначає, що компетенцію можна розглядати як можливість установлювати зв'язок між знанням і ситуацією, як здатність знайти, виявити процедуру (знання і дію), котра придатна для розв'язання проблеми. Тобто, мати компетенцію – означає опанувати вмінням, бути здатним застосовувати в професійній діяльності набуті знання й досвід.

Важливим є положення І. О. Зимньої про те, що “компетенції – це певні внутрішні, потенційні, приховані психологічні новоутворення (знання, уявлення, програми (алгоритми) дій, системи цінностей і відношень), котрі потім виявляються в компетентностях людини”. Компетентність визначається автором як “інтелектуально й особистісно обумовлена соціально-професійна життєдіяльність людини, яка базується на знаннях” [6, с. 16, 22]. Тобто, авторка вважає, що актуалізовані в діяльності компетенції є передумовою й основою формування компетентності.

На думку С. В. Зигмантовича, поняття «компетенція» застосовується для позначення: 1) освітнього результату, котрий виражається в підготовленості випускника, реальному володінні методами, засобами діяльності, а також у можливості вирішити поставлені завдання; 2) такої форми сукупності знань, умінь і навичок, яка дозволяє ставити й досягати цілі по перетворенню навколишнього середовища [14, с. 56]. Натомість Н. Бібік робить висновок, що це є соціально закріплений освіт-

ний результат. Оскільки ідеальне, мисленеве передбачення результату дійсності називається метою; звідси, можна вказати на зв'язок понять “компетенція” і “мета”, при якому формування певних компетенцій виступає як мета навчання іноземної мови [3, с. 6].

Загалом, у результаті аналізу понять “компетентність” і “компетенція”, доречно орієнтуватися на думку російських науковців Е. Зеєра й А. Хуторського, що компетенція – це набір можливостей, здібностей, знань, умінь і навичок у певній галузі, а компетентність – рівень володіння цим потенціалом, характеристика самого суб'єкта, котрий показує рівень володіння компетенціями [цит. за 13].

І. М. Матійків відзначає: “Компетентнісний підхід підсилює власне практико-орієнтованість освіти, висуває на перший план не лише поінформованість учня, а й уміння вирішувати життєві та професійні проблеми, акцентує увагу на результатах освіти. Причому як результат розглядається не сума засвоєної інформації, а здатність людини діяти у проблемних ситуаціях. Тип цих ситуацій залежить від типу освітньої установи, для професійних освітніх установ – від видів діяльності, які визначаються стандартом спеціальності майбутніх фахівців. Компетентнісний – це підхід, при якому результати освіти визнаються значущими за межами освітньої системи” [11, с. 48-49]. Отже, при впровадженні даного підходу відбувається переорієнтація освітньої системи на запити суспільної практики, у відповідності до вимог сучасності. Дослідниця звертає увагу на те, що не йдеться про повну заміну одного традиційного підходу іншим, оскільки обидві моделі освіти можуть використовуватися одночасно.

Одночасно підхід сьогодні втілює інноваційну тенденцію в розвитку освіти. Він виступає як умова і спосіб досягнення нової якості освіти, як радикальний засіб її модернізації. Реалізація компетентнісного підходу сприяє розвитку здібностей діяти в проблемних, нестандарт-

них ситуаціях, шукати свій спосіб вирішення, виробляти індивідуальний стиль діяльності. У нових умовах розвитку інформаційного суспільства виникає необхідність розроблення єдиної загальнодержавної стратегії в галузі освіти, орієнтованої на формування й розвиток у молоді навичок життя в інформаційному суспільстві [8, с. 41].

Т. М. Литвин відзначає наступне: «На відміну від знань, вмінь, навичок, котрі передбачають дію за аналогією, за зразком, компетентність передбачає досвід успішного здійснення самостійної діяльності, вміння приймати ефективні рішення у незнайомих ситуаціях. По-перше, потрібно визнати, що змістом компетентнісного підходу є спрямованість навчального процесу на формування та розвиток в особистості системи ключових і предметних компетенцій. По-друге, особливостями компетентнісного підходу є: визнання компетенцій у якості кінцевого результату навчання та їх цілеспрямоване формування; перенесення акцентів із поінформованості суб'єктів навчання на їхнє вміння використовувати інформацію для вирішення практичних проблем; студентоцентрована спрямованість навчання; націленість фахової підготовки на майбутнє працевлаштування випускників. По-третє, специфіка компетентнісного підходу полягає в тому, що в ньому комплексно поєднуються поняття як компетентності, так і компетенцій» [9, с. 13-14]. Відповідно, при підготовці фахівців різного профілю необхідно формувати ті чи інші компетенції, які складатимуть основу компетентності у певній сфері діяльності.

Компетентнісний підхід передбачає формування, в процесі підготовки майбутніх фахівців, ключових і предметних компетентностей. І. О. Зимня виділяє три групи ключових компетентностей на основі сформульованих науковцями положень:

- людина є суб'єктом пізнавальної, комунікативної й трудової діяльності;
- людина проявляється в системі соціальних відносин, котрі включають став-

лення до себе, до інших людей і до праці;

- компетентність людини передбачає акмеологічний розвиток;

- професіоналізм включає компетентності, які є основою професійної компетентності.

Такими компетентностями, на думку дослідниці, є:

- особистісні – компетентності, котрі відносяться до самого себе як особистості, як суб'єкту життєдіяльності;

- комунікативні – компетентності, котрі відносяться до взаємодії людини з іншими людьми;

- діяльнісні – компетентності, котрі відносяться до діяльності людини та проявляються в усіх її типах і формах [6, с. 23-24].

Невід'ємним складником структури змісту мовної освіти, у тому числі й іншомовної, є комунікативна компетентність, яка передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) і вміннями застосовувати відповідні знання у практичній діяльності. Формування комунікативної компетентності є одним із основних факторів розвитку особистості, котрий потребує оновлення й переосмислення стратегії та методології викладання іноземних мов з урахуванням засад поєднання категорій компетентнісного підходу [1, с. 17].

Освіта для стійкого розвитку – це процес і результат прогнозування та формування людських рис – знань, умінь, навичок, відношень, стилю діяльності людей і співтовариств, рис особистості, компетентностей, котрі забезпечують постійне підвищення якості життя. Особливе місце серед змін у сфері навчання, належить змінам у сфері мовної освіти, зокрема оновленню та переосмисленню стратегії та методології навчання [7, с. 8]. Нові програми з іноземних мов будуються на основі розуміння компонентів міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції – лінгвосоціокультурної, дискурсивної, стратегічної та лінгвістичної.

Як вважає О. Пометун, під поняттям «компетентнісний підхід», трактується

спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових (базових, головних) та предметних компетентностей особистості [10]. Якщо сфера життя, в якій людина відчуває себе здатною до ефективного функціонування (тобто компетентною), є достатньо широкою, то йдеться про так звані ключові, чи життєві, компетентності. Якщо ж компетентність розповсюджується на вужчу сферу, наприклад, у рамках певної наукової дисципліни, то можна говорити про предметну чи галузеву компетентність.

На думку фахівців, компетентнісний підхід – спрямування змісту навчання на забезпечення формування, у тих, котрі навчаються, певних компетентностей, що розгортаються як здатність особистості успішно діяти у відповідних життєвих та навчальних ситуаціях і нести відповідальність за такі дії [5, с. 14]. Щодо позиції багатьох сучасних дослідників, які стосуються галузі іншомовної філології, то компетентнісний підхід знайшов своє відображення у визначенні мети навчання іноземним мовам: формування комунікативної компетентності – умінь і навичок здійснювати спілкування в усній і письмовій формах у межах сфер і тематики, визначених навчальною програмою для кожного профілю, дотримуючись традицій і норм.

Стосовно застосування компетентнісного підходу у навчанні іноземній мові студентів гуманітарних спеціальностей, необхідно сказати наступне. Його впровадження зводиться до формування в студентів певних компетенцій, які є складовими їхньої компетентності при діяльності за обраним фахом. До них, передусім, необхідно віднести наступні:

- вміння здійснювати огляд наукових публікацій, на різні теми, за обраною спеціальністю;
- здатність вести ділові перемовини з закордонними партнерами, укладати домовленості;
- навички підготувати презентацію чи доповідь іноземною мовою, для участі у ділових зустрічах фахівців відповідного про-

філю;

- вміння виступити перед аудиторією, відповідати на запитання фахівців і брати участь у дискусії;
- здатність орієнтуватися в тенденціях розвитку певного напрямку господарства чи галузі, на міжнародному рівні;
- навички запозичення передового досвіду, зокрема, під час стажування за кордоном та і.

Щодо можливостей формування вказаних компетенцій, необхідно назвати зміну застарілих підходів, форм, методів, змісту навчання на сучасні, які використовуються у розвинених країнах світу і набувають дедалі більшого розповсюдження у вітчизняних ВНЗ. Вивчення іноземних мов не може відбутися шляхом зубріння застарілих підручників з граматики, без наявності мовної практики й живого спілкування, передовсім з носіями мови. Відповідно, набуває актуальності широке застосування інтерактивних методів викладання іноземних мов, створення, різноманітними способами, відповідного мовного середовища тощо. Процес вивчення мов має бути максимально пристосований не лише до сучасних світових вимог, але й до запитів повсякденної практики. Тільки така організація навчання іноземної мови, зокрема, студентів гуманітарних спеціальностей, дасть змогу формувати фахівців належного рівня, здатних працювати в умовах ринкових економічних відносин.

4. Висновки

1. Розгляд публікацій за темою дослідження, зокрема, визначення сутності понять «компетентність» і «компетенція», дозволяє констатувати, що поняття «компетенція» є вужчим за значенням, ніж поняття «компетентність». Переважно дослідники даної проблеми тяжіють до думки, що компетенції – це певні вимоги до фахівців, у той час як компетентність – це володіння ними необхідними компетенціями.

2. Щодо особливостей застосування компетентнісного підходу в процесі мовної підготовки студентів гуманітарних

спеціальностей, можна вказати перелік компетенцій, які необхідно формувати в майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей, котре стануть складовими їхньої фахової компетентності в подальшій праці за обраною спеціальністю.

У майбутньому передбачено провести дослідження, що дозволить здійснити кількісну та якісну оцінку результатів впровадження компетентного підходу у процес підготовки майбутніх фахівців гуманітарного спрямування нефілологічних спеціальностей.

Література:

1. Алмазова Н. И. Когнитивные аспекты формирования межкультурной компетентности при обучении иностранному языку в неязыковом вузе: автореф. дис. на соиск. уч. степени д-ра пед. наук. - СПб., 2003. - 47 с.
2. Бим И. Л. Компетентностный подход к образованию и обучению иностранным языкам / И. Л. Бим // Компетентности в образовании: опыт и проектирование: сб. научных трудов. - М.: ИНЗК, 2007. - С. 156-163.
3. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентного підходу в педагогіці. - К.: Виховання й культура № 12 (17, 18). - 2009 р. - С. 5-7.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад, і гол. ред. В. Т. Бусел. - К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. - 1440 с.
6. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании / И. А. Зимняя // Труды методологического семинара «Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы». - М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. - 42 с.
8. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики: кол. моногр. / Під заг. ред. О. В. Овчарук. - К.: «К. І. С.», 2004. - 112 с.
9. Литвин Т. М. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти України : аналіз базових понять / Т. М. Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2012. - № 2. - С. 9-14.
10. Малихін О. В. Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови студентів філологічних спеціальностей / О. В. Малихін // Молодий вчений. - 2016. - № 12.1 (40). - Ч. III. - С. 462-465.
11. Матійків І. М. Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців / І. М. Матійків // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2006. - № 3. - С. 44-53.
12. Педагогика: Большая современная энциклопедия / Сост. Е. С. Рапацевич. - Мн.: Современ. слово, 2005. - 720 с.
13. Пометун О. Запровадження компетентного підходу – перспективний напрямок розвитку сучасної освіти. <http://visnyk.iatp.org.ua>
14. Родніна І. В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. - Харків: Основа, 2006. - 94 с.

